

pen

... žabo pogén!

Tine, 8 let, MS

Foto: Nataša Juhnov

**VESTNIKOV
MESEČNIK**

četrtek,
25. julija, 1996,
16. številka

**Klantivanje: določili smo
mejo med
Slovenijo,
Madžarsko
in
Hrvaško**

PEN 16

PEN 4
**Afere:
trgovina z
orožjem**

**Šest
pomurskih
grbov,
okrašenih z
župani**

PEN 7

PEN 6
**Inpenview:
Slavko Majcen
z letalske
akademije v
Coloradu
Springsu, ZDA**

**ЕМБАРГО
НОН-СТОП**

**Embargo
nonstop – Pen**

v Vojvodini

PEN 8,9

Mučijo se in plahutajo, pa vendar si iz gnezda še ne upajo. Vse do danes – prav na Jakobovo vzletajo mladi štrki. Srečne lete vse do 29. avgusta, ko izide naslednji Pen!

Potrdilo za objavo/Račun

Datum izpisa:

Datum plačila

Ime:

Ulica:

Pošta:

NEZASLIŠANOPodjetje za informiranje Murska Sobota d.d.
Arhitekta Novaka 13, 60000 Murska Sobota
Tel: (067) 31 998

Izvršitev plačila: BREZPLAČNO

Termin: 1087 Sreda 10.7.96 Od: 8.30 Do: 18.45 mali oglas

Šifra objave 11918

V NEZNANO JE ODSLA RDEČA TELICA, TEŽKA OKROG 450 KG. NA ZADNJE SO NJENE SLEDIOVE OPAZILI V OKOLICI LETALIŠČA V RAKIČANU. Če bi jo kdo kje videl ali našel njene sledi, lastniki telice prosijo, da pokličejo po telefonu 21 770, do 16 ure ali 27 645 ali najbližjo postajo milice.

P.D./Vrednost 76,00 SIT 1.600,00 SIT

ZDAJ BEŽIJO ŽE RDEČE TELICE!

Nedavno so kolegi na Murskem valu objavili mali oglas z alarmantno vsebino. Pentute so povprašale poklicane strokovnjake (veterinarje), ki so nad najnovejšim pojavom bežanja rdečih telic resno zaskrbljeni. Pravijo, da ni nič čudnega, če od časa do časa popenijo svetlorjave in temnorjave telice, da pa je resnega razmisleka vredno dejstvo, da jo je popihala iz hleva prav rdeča. Dogodek povezujejo z zadnjimi luninimi menami in stratopatološkimi spremembami, ki so se k nam razširile z vzhoda (morda tudi bližnjega). Če se bo nevarna reč množičneje nadaljevala, živinozdravniki opozarjajo vse pomurske živinorejce, naj so pazljivi in naj po potrebi postavijo nočne hlevske straže. Če boste nasvet upoštevali, ne pozabite, da je straža potrebna tudi pri zadnjem izhodu iz hleva (tam, kjer je običajno gnoj!). Za podrobnejše informacije pa pokličite dežurnega veterinarja po telefonu ali ga obiščite!

HEJ, HEJ,

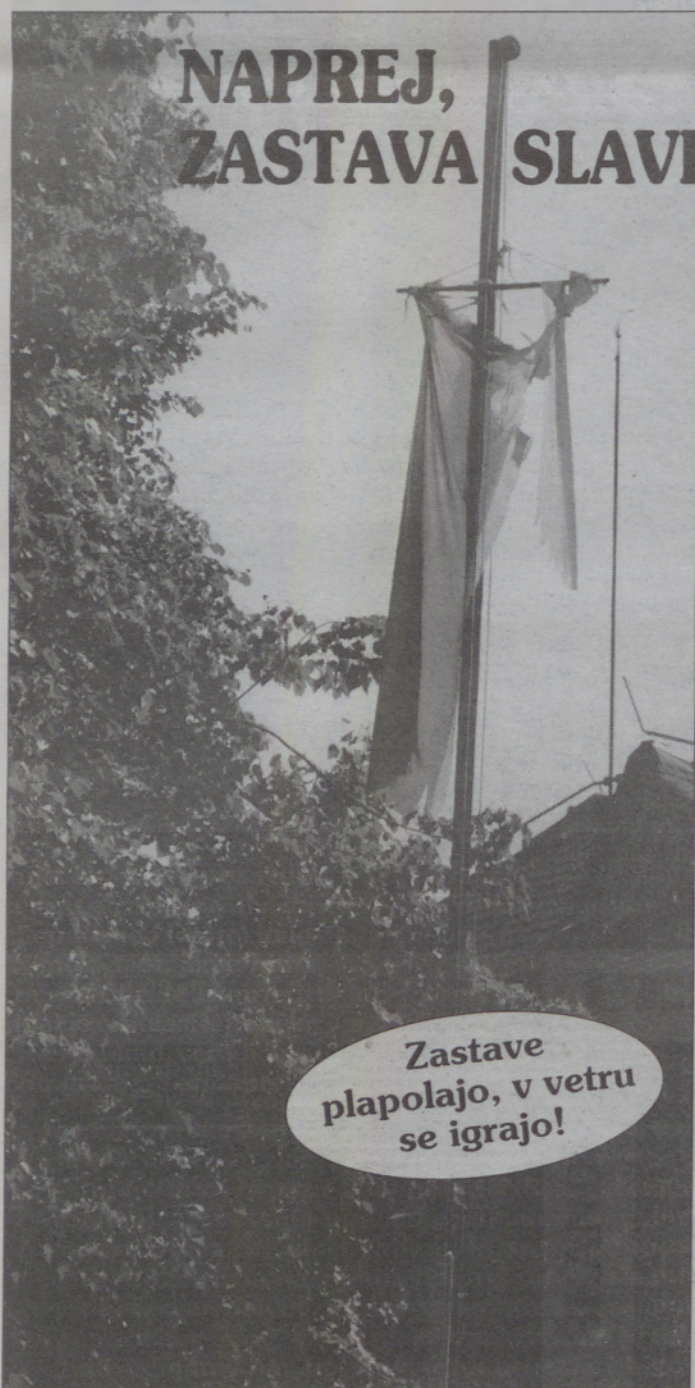
GRINGOS, HEJ!

Pravijo, da je navijaška skupina Black Gringos – gre za pristaše nogometnega kluba Mura – že doživljala boljše čase. Takrat so si bili edini in enotni, zdaj pa sta se oblikovali vsaj dve skupini različno mislečih. Pa vendar so tudi v slabih časih znani po tem, da klubu pomagajo na različne načine, če je treba tudi s fizičnim delom. V spomin na enotnejše čase tale fotografija z brado (stara je tri leta), ko so kazali tisti, ki imajo kaj pokazati. »Vampaši« od leve proti desni: Šipoš, Škaper, Pišta, Saš in Mimi.

Kdor ne dela, naj ne (pi)je!

MISICE!!!

NAPREJ, ZASTAVA SLAVE!

Zastave plapolajo, v vetru se igrajo!

Naša država je samostojna pet let. Takratni snovalci državnih simbolov si verjetno niti pomisliti niso upali, da bodo ti (simboli namreč) že po kratkem obdobju deležni tako »nežne« obdelave. Posebno če zapišemo, da je žalostna podoba državne zastave ob domu za begunce iz Bosne in Hercegovine v Vidoncih na Goričkem. Morda so zastavo medtem že zamenjali, to pa še ne pomeni, da je izginil grenak priokus. foto: juza

V Lendavi se je pred nedavnim ustavila skupina desetih športnih lepotic iz Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Slovaške, Belorusije in Madžarske. Potovale so iz dežele v deželo, se razkazovale na odrih (Pentute sumijo, da morda tudi kje drugje!) in povsod so morale izbrati najlepšo med lepimi in jo razglasiti za miss evrošporta. Ni nam uspelo zvedeti, kakšne športe dame obvladajo, vemo pa, da je na hitro sklicana strokovna komisija na prireditvi pri lendavskem hotelu Lipa naslov športne miss podelila Henrietti Lovas iz Madžarske. Darilo (dokument za enotedensko brezplačno bivanje v zdravilišču Lipa) je črnolasi lepotički izročil sam direktor Aleksander Varga, h katerega priimku običajno dodajamo »mlajši«. Res je mlad, četudi ima plešo, ko pa mu taka mladenka gleda naravnost v oči, nastavlja ličeci in -usteca. Km, km! Fotografija: Termapress

YU – KAJ JE ŽE TO?

Fotografija ni nastala v Vojvodini, kjer je nedavno gostovala žogobcarska ekipa soboške Mure, pač pa kar na domačih, slovenskih tleh. Pegorarova prikolica je označena s številko 110, ki je prav tako »neznane« izvora kot nalepka YU. Povprašajte kakšnega petletnega nadobudneža, njegov odgovor bo prav gotovo vprašanje v stilu YU – kaj je že to?

Fotografija: juza

Idi vrangi!

LIPE VEČ NE SLIKA LEPIH!

ALARM V REDAKCIJI PENA

V PENU SMO POTOLAŽENI

ALARM JE BIL LAZEN

Saj ni res, pa je: naš stalni sodelavec in zvesti ljubitelj lepega (in ženskega) Lipe, ta mesec ne more prispevati kamenčka k izpopolnjevanju mozaika obmurske lepote: odšel je na dopust in nam zapustil le tole.

Ne recite, da ni vsaj tako vabljivo, kot so Lipetova dekleta. Tule je še hrbtna stran Lipetove pošiljke:

Komaj smo se ustvarjalci tut začeli prijemati za glavo, že smo si oddahnili: Lipe ni dolgo zdržal ob sicer čudoviti jadranski obali in se je brž vrnil k stari strasti. Spet je v redakcijo prinesel kup lepega – seveda le na fotografijah. Nekaj od tega vsekakor mora v objavo: oglejte si Renato, po strokovni sodelavčevi oceni najlepšo udeleženko petega motorallya veteranov '96, ki se je dogajal v Murski Soboti. Pojasnimo še skrivnost: Reanata prihaja iz nam sosednje in prijateljske Avstrije!

Foto: Lipe

PO BORUTU HORVATU NI PADALA TOČA

najboljšega športnika neposredno iz Kroga. Navijačev je bilo skoraj šestdeset in očitno so Borutu dovolj

pomagali k že drugemu naslovu svetovnega prvaka. Z dveh »negasilskih« fotografij lahko razberete, da trener Štefan Varga in Borut Horvat nista bila vedno ravno židane volje. Posebej ne takoj po prihodu v cilj, ko še ni bilo jasno, kako je z rezultati. Zadeva pa se je popolnoma spremenila ob sprejemu Boruta v domači vasi, ko tako mladi šampion kot trener nista mogla skriti dobre volje. Ob tem pa v tutih zgodovinska gasilska fotografija vseh, ki so zaslužni za uspeh na Češkem. Fotografija: TG in NJ

O, O, O, BIROKRACIJA,

Brez posebej poglobljenega komentarja (za Pentute ga niti nismo sposobni napisati) objavljamo poskus odgovora na naslovno dilemo.

Pravzaprav dva, saj so tako pernate živali kot deficitarne dejavnosti v občini dovolj zgovorna razlaga, kako odgovorno in zahtevno delo opravljajo velmožje v občinskih svetih. Upamo, da ni preveč osebno: oba dokumenta so obravnavali svetniki v Moravskih Toplicah.

KAJ JE TO?

Posojilcemalci lahko pridobijo

- Subvencije obrestnih met za dolgoročno posojila do 5 let za nakup, graditev, prenovo in adaptacijo poslovnih prostorov v višini 5 odstotnih točk
- nakup opreme v višini 5 odstotnih točk
- zaposlovanje oziroma zaposlitev do dveh delavcev v višini 7 odstotnih točk
- zaposlitev treh ali več delavcev v višini 10 odstotnih točk

- Garancije za posojila pridobljena pri bankah in drugih finančnih organizacijah

IV

Številna v obliki subvencij obrestne mere se prednostno dodeljujejo posojilcem, ki poleg splošnih pogojev javnega razpisa izpolnjujejo tudi naslednje

- opravljajo dejavnost, ki je v občini deficitarna,
- razvijajo obseg poslovanja in s tem odpirajo nova delovna mesta,
- za naložbe, namenjene proizvodnji in sklopi, ki so ekološko neoporečne,
- podjetnikom in obrtnikom, ki začenjajo svojo dejavnost

Deficitarne dejavnosti v občini so

- Vse proizvodne dejavnosti, ki so ekološko in ekološko naravnane
- Dejavnosti, ki najbolj prispevajo k razvoju turizma: gostinske dejavnosti s stalno raznovrstno ponudbo toplih in hladnih jedi, s prenočitvenimi in možnostjo rekreacije,
- gostinske dejavnosti s stalno ponudbo toplih in hladnih jedi ter rekreacije,
- gostinske ponudbe s stalno ponudbo toplih in hladnih jedi (restavracije in gostilne),
- turistični prevozi,
- turistične poslovalnice
- Ostale stonovne dejavnosti in domača obrt - predvsem: čevljarstvo,
- končarstvo,
- kovaštvo,
- rukodelski drobni predmeti (domača obrt).
- Ostale dejavnosti, ki jih doslej v občini še ni.

Za garancije (poročila) na pridobljene kreditne od bank in drugih finančnih institucij lahko naprosijo obrtniki in podjetniki, ki poleg splošnih pogojev razpisa izpolnjujejo naslednje pogoje

- poskujejo vsaj 2 leti in spadajo po kazalcih poslovanja v bonitetno firm A ali B,
- imajo poročila ne pretega 33 % vrednosti kapitala podjetja ali 33 % vrednosti
- imajo v lasti in osnovnih sredstvih obrtnika (samostojnega podjetnika),
- premoženje posojila ni obremenjeno s hipoteko

Lastniki nezazidanih zemljišč so dolžni zemljišče čistiti in vzdrževati (košnja in podobno), tako da so urejenega videza in na njih ni odpadnega materiala

Lastniki nenasejenih stavb (stanovanjske hiše, vili, vinice, vinske kleti, opuščene gospodarske poslopja) so dolžni te skupaj s pripadajočim funkcionalnim zemljiščem redno vzdrževati in čistiti tako, da so urejenega videza in ne kvarijo zunanjšega izgleda naselja in okolice

43. člen

Lastniki govejih, prašičjih, kokošjih in drugih kmetijskih farm so dolžni primerno urediti okolico teh farm, z naravno zaveso (drveje, visoko grmičevje, itd.).

Za farme iz prejšnjega odstavka se šteje nad 50 govedi, 20 pičmenjskih svinj, 100 prašičev in nad 1000 glav perutnine.

Za ureditev novih farm je potrebno vključiti v projekt kot obvezni sestavni del tudi zunanjo ureditev farme (naravna zavesa). Pred izdajo dovoljenja mora ustrezni organ pridobiti tudi pristojnega občinskega organa soglasje

Lastniki vseh gospodarskih poslopij, v katerih se nahajajo goveda, prašiči ali večje število drugih živali (koze, racje, gosi, kokoši, ...) morajo poskrbeti za primerni videz okolice teh objektov

Pornate živali se ne smejo zadrževati na javnih površinah

44. člen

Po občinski in vspejajo zakonik, je lastnik dolžan odpadni material v najkrajšem možnem času odstraniti

45. člen

Kdor namerno ali iz malomarnosti povzroči škodo na javnih površinah, ki so navedene v 2. in 3. členu tega odloka, mora na zahtevo komunalnega redarja občine Moravske Toplice v najkrajšem času od nastanka škoda le to odpraviti ali pa v tem roku plačati odškodnino, ki jo določi uradni cenilec.

V nasprotnem primeru odpravi škodo po naročilu komunalnega redarja in na stroške povzročitelja, pooblaščen izvajalec.

V. VZDRŽEVANJE OTROŠKIH IGRIŠČ

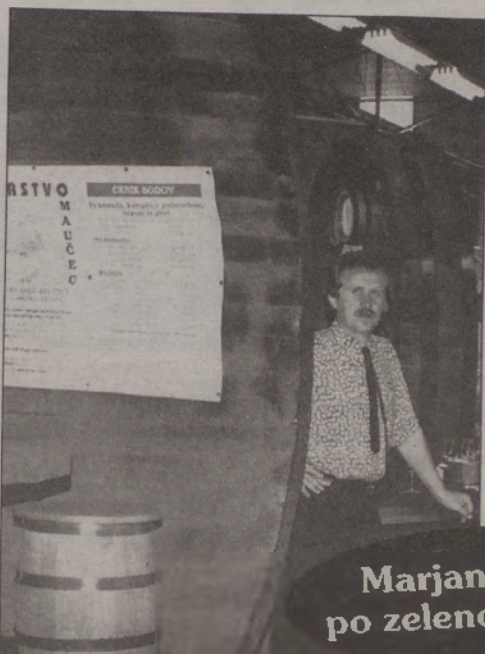
Tou te buje!

ROJSTVO NOVEGA BERLUSCONIJA

MARJAN MAUČEC

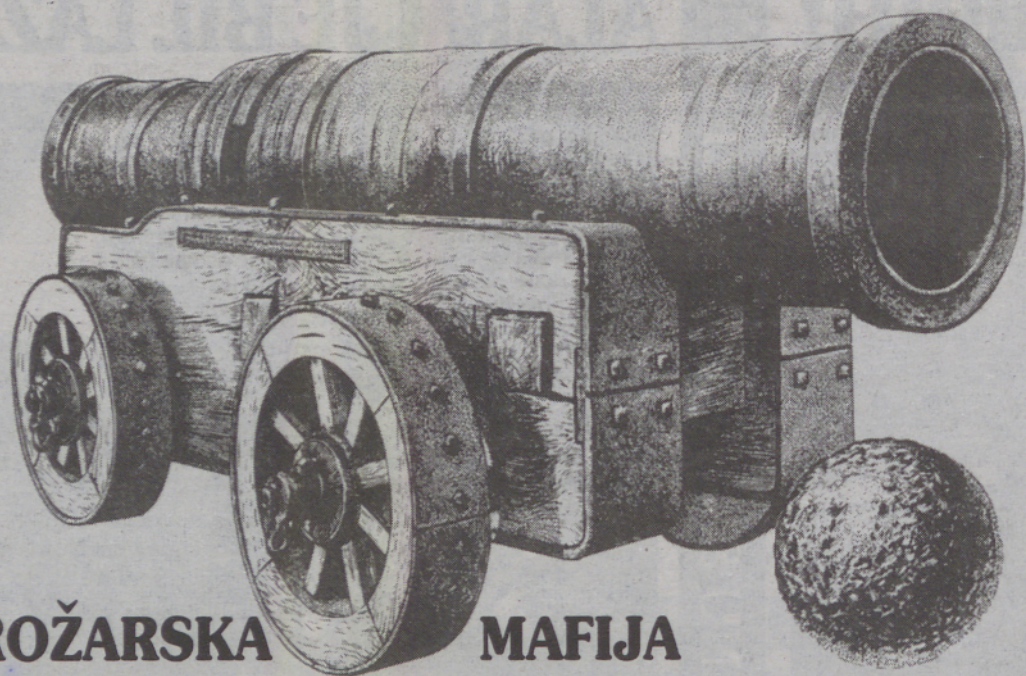
Dolgo se ni vedelo, kdo bo prevzel krmilo bel-tinskega nogometna prvoligaša. Biti prvi po Ketlerju, ni mačji kašelj, tudi za znanega sodarja iz Gančan Marjana Maučeca ne. Prav zato je njegov pogum, saj je postal predsednik NK Beltinci, vreden občudovanja.

Ob tem je tudi predsednik občinskega sveta, znano pa je, da seje vodi dobro in avtoritativno. Nogomet je njegova strast, vsaj toliko stara in močna, kot so okrogle lese-ne posode z malignansko vsebino ...

Marjan skače po zelenoj trati ...

OROŽARSKA MAFIJA

POMURJE POSTAJA ZANIMIVO

Že od nekdanj štejejo trgovino z orožjem med najdonosnejše posle, ki z razmeroma majhnim trudom, vendar velikim rizikom omogočajo velike zaslužke. Ilegalna trgovina z orožjem poteka namreč po načelu denar za blago. To pomeni, da ob tem trgovanju ni finančnih transakcij prek bank, ampak se orožje plačuje z gotovino, s tem pa odpadejo finančne kontrole in tako se pravzaprav nikoli natančno ne ve, koliko orožje v resnici stane.

Pooblastilo za nakup orožja dobi po navadi manjša skupina ljudi, ki neomejeno razpolaga z denarjem (gotovino), s tem da priskrbi orožje. Ker v tem poslu ni kontrole, se od trenutka, ko se gotovina dvigne pa vse do izročitve lastniku orožja, znesek ne prestopa manjša, kajti vsak, ki v poslu sodeluje, želi priložiti svoj piskrček, kar je tudi razumljivo, saj je ta posel lahko izredno nevaren, poleg tega pa ni papirjev, s katerimi bi se dokazoval znesek ob primopredaji. Denar potuje v poslovnih kovčkah, v plastičnih vrečkah, skrit med blagom v tovarnjakih ali kakorkoli že, le tako ne, da bi ga lahko videle uradne osebe.

Trgovina z orožjem se je razmahnila predvsem po drugi svetovni vojni z nastankom dveh političnih blokov, z razpadom kolonij v šestdesetih in sedemdesetih letih v Afriki, z nastajanjem muslimanskega fundamentalizma, s pojavom večjih terorističnih organizacij in manjših etničnih skupin, ki bi se rade osamosvojile. Sicer pa je trgovina z orožjem stara kot orožje.

Čeprav je videti, da je klasično orožje dokaj enostavno za izdelavo, zahteva vrhunsko znanje in predvsem kakovostne materiale. Na prste bi lahko prešteli izdelovalce orožja, ki v svetu kaj pomenijo. Med znane in pomembne, kot so Rusi, Čehi, Nemci, Angleži, Izraelci in Američani, bi lahko prišteli tudi Crveno zastavo iz Kragujevca, ki pa od uvedbe sankcij zaradi nekovostnih materialov izgublja svoj renome. Če govorimo o proizvodnji orožja, bi lahko omenili tudi poizkus Gorenja, ki je pred osamosvajanjem Slovenije promoviral avtomatsko puško MG 79 s plastičnim okvirjem za naboje. Kljub velikemu pompu se, kaže, orožje ni obneslo, saj ga je bilo še leta 1993 videti pri posameznikih na hrvaški fronti, zdaj pa niti več tam ne. Kljub temu lahko povemo, da je za našo samozavest tudi ta puška takrat veliko pomenila. Poleg konvencionalnega orožja se je v zadnjih letih,

predvsem po razpadu Sovjetske zveze, razmahnilo tudi trgovanje s kemičnimi vojnimi sredstvi in celo s surovinami za izdelavo nuklearnega orožja. Ravno afera, v katero so vpleteni Slovenec Oman, Žirinovski in kompanija, dovolj zgovorno priča o razsežnosti tovrstnih poslov.

Orožja je na trgu vedno več. Z razpadom vzhodnega bloka so nastale nekontrolirane zaloge orožja, ki še vedno čaka kupce. Tudi prejšnja Jugoslavija je imela veliko več orožja, kot ga je potrebovala. In tisti, ki to orožje ima, čaka na kupce. Tudi v Sloveniji je ostalo po 10-dnevni vojni veliko lahkega orožja, ki ni nikjer registrirano. Prej ali slej bo zamenjalo lastnika.

Poleg velikih poslov z orožjem, v katerega so vpletene države (Slovenija, na primer, se je še pred desetletno vojno in tudi po njej kar dobro oborožila, čeprav je za države na območju nekdanje Jugoslavije do nedavnega veljal embargo), pa na veliko cvete posel z orožjem, katerega kupci so ali posamezniki ali manjše skupine ljudi, ki se oborožujejo iz različnih vzrokov.

Pomurje je idealno območje za tovrstne posle. Na Hrvaškem in Madžarskem so velike količine neregistriranega orožja, Italijani (predvsem mafija) so veliki kupci, Avstrija pa pomembna tranzitna država. Tudi Slovenija postaja vse bolj zanimiva za to donosno trgovino. Nezakonito poslovanje, neplačevanje obveznosti in neizpolnjevanje dogovorov med mladimi poslovneži se velikokrat ne konča samo z grožnjami, ampak ko spregovori orožje, pride do fizičnih obračunov.

Zadnji tak dogodek v naši pokrajini je dovolj zgovoren. Kot v kakšni televizijski nadaljevalki so policisti in kriminalisti UNZ Murska Sobota naredili zasedo pri Bogojini. Domači prodajalec iz Prekmurja in doslej še neznani kupec iz Maribora bi v sredo, 3. julija, popoldne naredila kupčijo, če ju ne bi presenetili. Oba sta poskušala pobegniti, s tem da je Mariborčanu to zaenkrat uspelo, prodajalca iz Lucove pa so ujeli po pravi petkilometrski avtomobilski dirki, ko je prodajalčevo vozilo obtičalo v blatu poljske ceste. Vkljeni so ga šele ob uporabi sile (ob tem je bil huje ranjen), kar kaže, da so trgovci te baže in tudi kupci pripravljeni na marsikaj. Rezultat akcije vsekakor ni bil skromen: puškomitraljez (!), polavtomatska puška, dve pištoli in 150 nabojev. Odkod je orožje prišlo in kam je bilo namenjeno, bo pokazala preiskava.

V letošnjih petih mesecih je bilo zaplenjenega že veliko orožja in streliva. Veliko več kot v prejšnjih letih. Eno skupino razbijejo, že se pojavijo nove orgnizirane skupine.

Ker do obračunov med policijo in prodajalci lahko pride kadarkoli in kjerkoli, lahko z gotovostjo trdimo, da bo s povečanjem trgovine z orožjem vse bolj ogroženo tudi naše življenje.

Frenk Repulba

MED KRIŽARJI, MALO BERNARDIKO,

Prividi Vrbnjakove Lujzike

Praznoverje je imelo nekoč veliko moč. Ljudje so po tistem verjeli v vsega šmenta in bali so se skrivnostnih sil. To jim je bila tako rekoč gonilna sila bivanja, razmišljanja v krogu spoznanj o sebi, svetu, in spadalo je k stilu življenja, podobno kot romanjska popotovanja, se pravi, zahajanja v neznane kraje, med neznane ljudi. Vse drugo, razen trdega dela za preživetje, je bilo postranska stvar in navlaka. Glede na to, kako so ljudje doživljali svet drugačnosti, čeprav so imeli do njega skoraj praviloma odklonilen odnos, nam zgodovina človeštva ponuja križarske vojne, pohode divjih Hunov po Evropi, preseljevanje narodov, odkritje Amerike, če naštejemo samo nekatere iz velike množice. Človek pa, ki ni imel velikih možnosti, si je poustvarjal svet v malem, pač ustrezno lastnim razmeram. Iz te izhodiščne točke izhaja vse, kar bo tukaj zapisanega, in v koritu s tako moko se je rojeval tudi turizem, tisto gibalno človeštva, ki v današnjih razmerah zajema že milijarde stanovalcev tega planeta.

TA NAŠ MALI SVET

Tudi ta naš mali svet, ki ga lahko izmerimo že z desetinami kilometrov, je od časa do časa doživel »svet v velikem.« Do današnjih dni se je ohranila povedka o tem, kako se je tam v daljnem 18. stoletju v Bukovci pri Bodislavcih v ljutomerski občini od časa do časa nekaj prikazovalo. Kdo bi rekel, da v tem ni iskati povoda za postavitev kapelice v čast sv. Tomažu, ki pa jo je zbrisal čas. Kdo bi tudi vedel, ker o tem ni nič zapisano, kdaj in kako so se ljudje tam shajali?

Takoj po drugi vojni naj bi se v eni od Bistic na Muri prikazovala Marija. Jeziki so takrat trdili, da se po vaseh spodnjega Prekmurja že sam sv. Jožef vozi z biciklom! Ljudje so trumoma drli na kraj prizorišča, da bi potešili slo po nekakšnem spoznanju nedosegljivega, enkratnega. Neumnost oblasti je ovirala ljudstvo pri takšnih manifestacijah, ki niso imele nič skupnega ne s pametjo in ne s čim drugim.

Iz časopisja in še rahlo iz izročila vemo tudi to, kaj se je dogajalo v jeseni leta 1890 v Drakovcih, kraju pod Malo Nedeljo v Slovenskih goricah ...

Desetletni deklici – Vrablovi Lujziki se je na neki debeli smreki prikazovala lurska Mati božja, ki da se je z njo tudi pogovarjala. Glas o tem se je kot blisk razširil po deželi, se pravi od ust do ust, saj v tistih časih še niso poznali ne radia in ne televizije. Že po nekaj dneh se je tam začelo zbirati vedno več ljudi. To je bilo avgusta in v začetku septembra. Drevo, ki je stalo bolj ob robu gozda, so ogradili s posebnim plotom, ki so ga ženske opletele s cvetjem in venci. Ob dveh popoldne in ob sončnem zahodu je bila tam tudi Lujzika, ki je zamaknjeno gledala v vrh drevesa in govorila nekaj nerazumljivega. Navzoči so bili tisti čas na kolenih in molili, molili ter prepevali. Lujzika je potem pripovedovala, kaj je zvedela. Najraje pač to, kar je bilo v duhu časa, da naj ljudje molijo ker da jih bo sicer prizadela huda nesreča. Ob nedeljah je bilo tudi do tisoč in celo več tisoč ljudi, ki so prihajali iz Slovenskih goric, s Polja, Prekmurja in celo iz krajev onstran Mure pri Radgoni in Cmureku. Za vso stvar so kaj hitro izvedeli vse tja do Maribora, Radgone in Ptuja tudi kramarji, mesarji, peki, podobarji in drugi, ki so imeli kaj prodati. Malo vstran od osrednjega prostora, kot se je to spodobilo, so si mladi ljudje uredili celo nekakšno plesišče. Kolone vozil in pešcev so se ob nedeljah zgrinjale v Drakovce, kraj, za katerega nihče na tem milem svetu prej sploh ni vedel, da obstoja.

Za tiste čase je bil to tudi turizem. Tako bi rekli danes.

POTEM PA JE POČILO

Ljutomersko okrajno glavarstvo je objavilo razglas, v katerem so ljudi nagovarjali, da naj ne hodijo več v Drakovce, ker da so to navadne čenčarije. Pa ni nič zaleglo, tudi uradna prepoved Lujziki ne. Glavarstvo je potem ostreje ukrepalo; prepovedalo je vsakršno zbiranje ljudi v Drakovcih. V nedeljo, 26. oktobra, se je spet trlo ljudi tam okrog drakovske smreke. Od sv. Jurija sta na zbirališče prišla tudi dva žandarja z namenom, da ljudi razženeta, ker da Lujzika ne sme več priti na prizorišče. Razkačeni ljudje so se začeli z žandarjema pripravati in jima groziti, posebno še, ko sta žandarja hotela dva od »romarjev,«

Domačija 80-letnega Alojza Muhiča in njegove žene, ki sta znala povedati celo pesem o tistih dogodkih leta 1890 v Rožnem dolu v Drakovcih.

KOMARJI IN TURIZMOM

in Jožefov bicikl

ki sta bila najbolj razdražena, vkleniti in odgnati. Zabiskali so se noži, moški so začeli loviti za žandarske puške in bajonete, potem pa je počilo. Eden od žandarjev je v sili ustrelil v množico. Na mestu je mrtev obležal Anton Zemljič od Jurija, Ivan Domajnko iz Logarovec pa je umrl naslednji dan.

Ljudje so se razbežali in čez nekaj dni so iz Gradca poslali vojaštvo, ki naj bi poskrbelo za red in mir. Dvanajst domačinov so potem zaprli in jih obsodili na kazni strogega zapora do dvanajst mesecev.

To seveda ni bil več turizem ... Oblast je dala tisto smreko posekati in ukazati, da jo porabijo za drva. Pa ni bilo tako. Razžagano drevesno deblo je nenadoma izgnilo, po Goricih, Polju in po Prekmurju pa so vso zimo od hiše do hiše prodajali trske in smolenjake od tiste smreke seveda, na kateri naj bi se Lujziki prikazovala sama Marija. Tudi takrat so zlobni jeziki trdili, da je v dober namen padlo še nekaj drugih debelih smrek tam okoli ... Potem se je tudi razkrilo, da je vse skupaj skuhal neka ženska, ki je prišla navzkriž z duhovščino in se je pri škofu pritoževala čez domačega župnika. Tudi njo so »zašili« na nekajmesečno zaporno kazen.

KOT ČE BI PTIČEM SPLETALI GNEZDA

Najbrž ni preveč tvegano trditi, da je bil to nekoliko zapoznel odmev na francoski Lourdes (Lurd), kjer da se je 32 let pred tem dogodkom v Drakovcih mali deklici Bernardiki prikazovala Marija (danes je Lourdes turistično velemesto). V hrvaškem Medjugorju so menda že pokasirali 30-milijontega obiskovalca, pri sv. Martinu v Avstriji, tik ob avstrijsko-madžarsko-slovenski tromeji, kjer trdijo, da se prav tako nekaj prikazuje, so za radovedne turiste že zgradili nekakšne hotele, ves prenovljen pa je tudi sam kraj (ve se, da na račun turističnih šilingov).

Pred desetletji so v nekem manjšem severnoitalijanskem kraju raztrobili v svet – in uspeli –, da hranijo kopito tistega osla, ki je pred skoraj 2 tisoč leti nesel Marijo v Betlehem! Tudi to je turizem, če nimaš pri roki kakšnih niagarskih slapov ali sedmih čudes sveta iz starega veka.

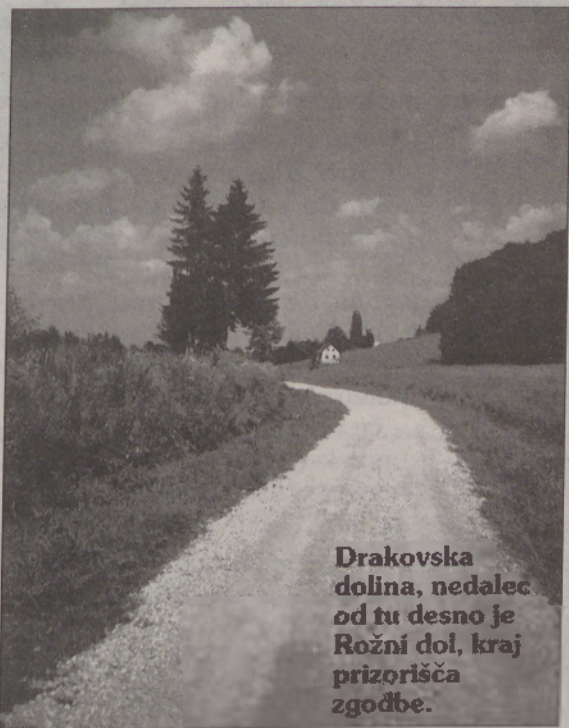
Danes, ko zasebna pobuda visoko kotira, se je nekdo na vprašanje – ko smo se o teh zadevah pogovarjali –, kam se mu tako mudi, bolj v šali kot zares odgovoril: »Rad bi odkril tisti Jožefov bicikl. To bi bila atrakcija!«

Človekova radovednost je brezmejna in tudi iz te snovi se dela turizem. Pri nas imamo navado, da vsako leto ugotavljamo, koliko več od prejšnjega leta imamo na voljo postelj, miz in stolov za turiste, kot da gre samo zato, da se turisti napijo, napapčkajo in napupčkajo. Že v osnovi je to preveč pozitivistično, izhaja pa iz lastnih izkušenj. Saj vemo, koliko se je v preteklih desetih letih in še več potovalo v tujino. Ve se tudi, da se po svetu v glavnem ni potovalo zavoljo tega, da bi si obogatili spoznanja o tujih deželah, ljudeh, njihovih kulturi in preteklosti. To so bili pravi hunski pohodi, le s to razliko, da se je plačevalo in ne jemalo. Prave »nakupovalne mrzlice.« Bolj redkim izjemam vsa čast. Ker smo pač takšni, kakršni smo, smo tudi tam, kjer smo. Nič ne pomaga delati ptičja gnezda in se že vnaprej veseliti, koliko lastovk, škrlančkov in drugih ptičev bo čez leto več, tudi tistih, ki jih nikoli več ne vidimo. »Spiritus agens« – moč, ki vleče naprej – je sicer skrit v nas samih, toda pojavlja se v stoterih obrazih. Omenimo namo enega in zato toliko bolj nenavadnega. V neki laponski vasi na Finskem, ki se ji pravi Pelkpsenniemi, organizirajo »svetovno prvenstvo v pobijanju komarjev,« ki naj bi bilo letos že tretjič zapored. Ampak letos ne bo nič, ker ni komarjev. Propozicije za tekmovanje pa so takšne: vsak tekmovalec je gol do pasu in ima na voljo pet minut, da pobije čim več teh nadležnih krvosesov. Lanski zmagovalec se da pobije čim več teh nadležnih krvosesov. Lanski zmagovalec se ponaša s petnajstimi primerki. Ne turistična zveza, ne televizijski »Homo turisticus« in ne gospodarska zbornica se niso trudili, da bi to prireditev pripeljali vsaj za letos k nam, bi lahko rekli v šali. Če bi z današnjimi očmi gledali na omenjeni drakovski primer, bi najbrž brez pomislekov ocenili, da je bila tista ženska, ki je vse skupaj inscenirala in spretno zrežirala, vredna pohvale in ne aresta ... No ja, recepti to niso, le snov za razmišljanje in naj bo še za ustvarjalno fantaziranje.

Fotografija:
M. Avdičaušević

Juš

MAKOVEC

Drakovska dolina, nedaleč od tu desno je Rožni dol, kraj prizorišča zgodbe.

KO ŽUPANA sreča ABRAHAM ...

O b nekem naključnem srečanju mi je župan občine Kuzma - Grad zaupal, da ga bo letos srečal Abraham in da bo to proslavil kot se šika. Z najbližjimi, prijatelji, sodelavci ... Čez sto jih bo, boste videli. Mi borci iz 1946. (Ludvik Kočar je rojen 4. julija) se ne damo kar tako, se je pošalil, in že sva se pogovarjala o čisto vsakdanjih stvareh.

Priznam, da sem pozabila na ta del klepetanja in v začetku julija je bilo presenečenje na vratih – župan osebno z vabilom na srečanje z Abrahamom. V družbi s fotoreporterko Natašo in blagovno znamko PEN, ki se je sama povabila, pa z velikim šopkom vrtnic, seveda je bilo cvetov 50, smo bili v soboto, 6. julija, popoldne tam – na slavlju v graškem gasilskem domu skupaj s še 120 povabljenici. Plakati po vasi so dali vedeti, da se je prvemu občinskemu možu zgodilo nekaj prijetnega.

»Sinoči, po sestanku občinskega sveta, me je skoraj kap – proti polnoči sem stopil iz sejne dvorane in z vrat mi je nazdravljaval Ludvik Kočar. Pa ja ni kaj narobe z mano zavoljo občinske delitvene bilance, me je spreletelo, potem pa mi je bilo vse jasno. Moj brat Drago je imel prste vmes ... povsod po Gradu sem nazdravljaval. V Münchnu naj bi bila to običajna stvar,« je pojasnjeval župan in ni skrival zadovoljstva nad odzivom povabljenih.

Z Natašo sva prisledli k županom prekmurskih občin, v sosedstvu so bili domači gasilci, ki jim je župan tudi predsednik. Osrednje omizje je bilo rezervirano za najbližje – ženo, hčerko in sina pa mamo, dva brata in dve sestre z družinami ... Na nasprotni strani plesišča so bili gostje iz sosedstva, med njimi dva župana iz Avstrije

Abraham na sodu, darilo občinskih svetnikov, v krogu družine: žena Micka na desni, ob njej Ludvikova mama, na levi hčerka Marjetka, v ozadju sin Danijel.

To je bil naj... ples večera – slavljenec s hčerko Marjetko.

Podjetnik Vlado Smodiš je za darilo prinesel izdelke iz svojih pridelkov.

Na tale plakat se je podpisala vsa zbrana družba, tudi pe- novci.

Sodelavci in prijatelji s spominom na prvi kraj službovanja. Marta Horvat, zdaj sicer tajnica v puconski občini, je dodala še obilje prijaznih besed in s stiskom roke voščila še na mnoga leta.

Ludvik Kočar pri petdesetih še nima težav s pljučno kapaciteto. Z eno samo sapo je lepo počasi upihnil vse plamenčke.

Gostitelj, novopečeni Abraham, ki leta kar dobro skriva, je poskrbel, da nihče ni bil niti žejen niti lačen. Aperitiv, predjed, goveja juha, govedina s hrenom, meso s prilogami, retasi ... kot na gostiji. Svojo prešernost je raztresel po vsej družbi in tja čez polnoč je v graškem gasilskem domu vse pelo, plesalo in se veselilo.

Bil je osebni praznik, a bil je tudi družabni dogodek. Zakaj ne, saj je župan postal Abraham. Zrel mož torej!

Besedilo: Penka, fotografija: Nataša

IZ RIHTAROVEC

Ni rojen 4. julija, ampak 10. aprila.

Letos je bil star 20 let in je končal prvi letnik letalske akademije v Coloradu Springsu v ZDA. Zdaj nanj ne bodo več vpili vsi po vrsti pa tudi hodil bo lahko po poteh, kjer »basici« (novinci) nimajo kaj iskati, saj imajo točno določen koridor gibanja. Ime mu je Slavko, piše se Majcen. Doma je v Rihtarovcih in je edini Slovenec na ugledni šoli s približno 4.417 slušatelji. Približno.

Kdaj si začutil, da bi bil rad v zraku?

Proti koncu osnovne šole sem razmišljal o šolanju v Mostarju, želel sem si leteti. Če ne drugje, pa vsaj v Rakičanu. Po gimnaziji v Ljutomeru sem zasledil razpis našega obrambnega ministrstva za West Point, ki pa je šola za kopensko vojsko. Prijavil sem se s pripombo, da bi bil rad pilot. Po testih na Dunaju in v Ljubljani sem prišel v ožji izbor. Potem se je z vsakim posebej

SLAVKO MAJCEN

pogovarjal ameriški oficir, ki pa me je bolj spraševal o mojih »vodilnih« položajih – na primer, če sem bil kdaj predsednik razreda in podobno. Potem sem bil med šestimi slovenskimi kandidati – podobno kot Slovenija so svoje kandidate poslali iz okrog 100 držav. Ob koncu sem bil med 14 srečneži z vsega sveta, ki so bili izbrani. Si že letel?

Doma bo ostal do začetka avgusta, nato pa bodo sestra – dvojčica Sonja, mama Olga in oče Alojz znova preštevali dneve do naslednjih Slavkovih počitnic ...

NA USAF ACADEMY, COLORADO SPRINGS

Ne. Pravzaprav sem, ampak ne sam. V prvem letniku, ki je najtežji, saj se moraš prilagoditi, pa še veliko zahtevajo od tebe, sem opravil enajst glavnih izpitov, osipa pa ni veliko, saj je selekcija poprej toliko strožja.

Povprečna ocena?

Ocenjujejo s črkami A, B, C, D, F, pri čemer je F nezadostno. Potem ocene preračunajo v številčne. Tako dobijo lestvico od 1 do 4. Moja povprečna ocena je 3,7.

Je bilo veliko strokovnih predmetov?

Ne, več je teoretičnih. Med njimi na primer zgodovina, ko je profesorica govorila tudi o Jugoslaviji. Rekla je, da je so jo leta 1956 okupirali Rusi. Pa sem ji dejal, da je to pomota. Ni mi čisto verjela, češ da bo še preverila v knjigi.

Ali pri pisnih izpitih veliko goljufate?

tovrstno »vzgojo«.

Tvoja mama se še vedno ni sprijaznila, da se šolaš v Ameriki, najbolj si želi, da se zdrav vrneš. Je res tako nevarno?

Ni. Najbolj naporno je takoj v začetku, od junija do avgusta. Najprej te učijo osnovnih vojaških veščin, potem pa te pošljejo v gozd, kjer moraš znati preživeti – če bi te na primer sestrelili. Pri tem je nekoč eden umrl, ker je šel moker spat. Ampak kriv je sam, ker so nam ves čas dopovedovali, da moker ne smeš zaspati, saj lahko pride do podhladitve.

Si v najtežjih trenutkih pomislil, da bi vse skupaj pustil in se vrnil Rihtarovce?

Prvo leto si ves čas tako fizično izčrpan, da za depresijo pravzaprav ni časa. Prebudijo te ob petih in v posteljo se zgrudiš ob enajstih ponoči. Ko sem prišel z božičnih počitnic, takrat sem bil prvič doma, me je imelo, da bi nehal. Takrat smo skoraj vsi tako mislili.

Torej ne moreš velikokrat domov?

Ne. Zdaj sem drugič. Če pa ne bi napravil vseh izpitov, bi moral biti tam tudi poleti. Domačini, Američani, pa lahko gredo domov štirikrat letno.

Se boš po vrnitvi zaposlil v Slovenski vojski?

Najverjetneje. Sem njen štipendist. Ampak moja želja je, da bi bil pilot – po štirih letih, ko končaš akademijo, potrebuješ še eno dodatnega šolanja za pilota. Upam, da mi bodo omogočili tudi to. Sicer pa moram biti po pogodbi potem v službi pri Slovenski vojski vsaj osem let.

Si bil kaj pri ministru Kacinu, ki je tudi ljubitelj letal?

Da. Vedno, ko pridem domov, sem tudi tam na sprejemu.

Se sam vidiš v vlogi »šefa« slovenskega letalstva?

Za kaj takega je še prezgodaj. Sicer pa Američani za

SLAVKO MAJCEN

naša zračna plovila pravijo, da to sploh niso letala. Po tej klasifikaciji smo torej v Sloveniji brez vojaških letal ...

Koliko denarja porabiš mesečno?

Akademija ti da 558 dolarjev mesečno, ampak od tega dobiš »na roko« le 60 dolarjev, saj ti odtegnejo za hrano, čiščenje obleke, za uniformo in še kaj. V drugem letniku ti dajo okrog 120, v tretjem 180, v četrtem pa do 300 dolarjev. K temu je treba dodati še štipendijo našega ministrstva, ki je v prvem letniku znašala 200 dolarjev mesečno, zdaj jih bom dobil 333.

Piješ?

V Coloradu je alkohol osebam do 21. leta prepovedan. Največ popijem kokakole in sokov.

Ješ?

Seveda. Praktično vse, kar dobim. Je pa mamina kuhinja najboljša.

Imaš dekle?

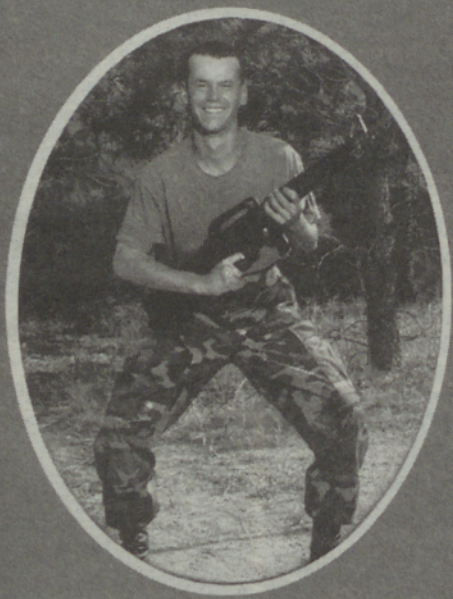
Za zdaj še ne. Na akademiji je okrog dvajset odstotkov žensk. Živimo v skupnem internatu, vendar je prepovedano, da bi bila v isti sobi moški in ženska. Celotno vrsto ne bi smela zapreti, če sta morda skupaj v sobi. Kljub temu je veliko parov in na koncu šolanja je dobro, če se fant in dekle poročita, sicer lahko dobita službo na različnih koncih Amerike.

Sploh se ne splača, ker te takoj vržejo z akademije. Poleg tega bi te kolegi zatožili. Poštenost je v tem primeru zelo pomembna vrednota in eden se je zaradi tega, ker so ga ujeli pri goljufanju, in zavoljo strahu, da bo moral s šole, zažgal.

Iz ameriških filmov imamo predstavo, da so nadrejeni na vojaških akademijah strogi, celo barbarski

Dokler si v prvem letniku, je res težko. Nadrejeni so dolžni ves čas kričati nate, ti grobo dopovedovati, da si kriv za napake, četudi jih včasih nisi zagrešil. V začetku ti ni nič jasno, nekateri jočejo, potem pa polagoma spoznajo, kaj je cilj kričanja: naučijo te, da ti gre povedano v eno uho not, iz drugega pa takoj ven, da nisi premehak. Ampak zdaj je tega konec, sem v drugem letniku, in ko se vrnem, bom prav jaz med tistimi, ki bodo kričali na »basice«. Drugi letnik je namreč odgovoren za

»Expert« Slavko Majcen – s puško M-16 je od 40 možnih zadel 35 krogov na razdalji od 50 do 300 metrov in si prislužil naziv odličnega strelca.

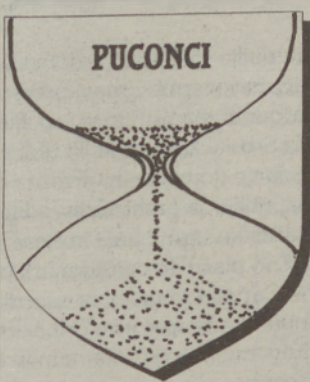
Fantje, ki so v divjini morali dokazati, da so sposobni preživeti (z leve): Evan, Ryan, SLAVKO, Kendall, Pat, Sara (dekle!), Robert, Stewart, Glen, David. Pozirajo s plastičnim orožjem – previdnost je tudi na USAF, Colorado Springs, mati modrosti!

GRBI KOMUN PREKMURJA IN PRLEKIJE (2)

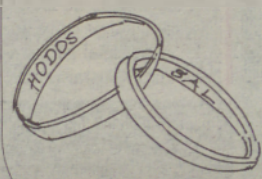
V prejšnjem Penu smo začeli, danes nadaljujemo, v avgustovskem bomo končali – s predlogi za grbe pomurskih občin namreč. Ob tem vas skušamo seznaniti s kakovostjo vaše (županske) pisarne. Če ste mizar, boste morda jezni, ker niste prišli v ožji izbor za notranjo opremo, če niste, vas bo zanimalo, kako bogato so vsaj topogledno zaživele naše občine. Za povrh pa vam ob predlogu občinskega grba ponujamo možen komentar vašega župana – sami ga lahko preberete, si zamislite lastno interpretacijo ali verjamete naši:

LUDVIK NOVAK:

»Dejstvo je, da je problem večplasten, zato ga moramo na ta način tudi reševati. Ni namreč dovolj, če se za osnutek grba odločite v časopisni hiši – to je lahko samo neka pobuda in začetek morebitne javne razprave. Sam se ne bi opredeljeval o tem, kaj bi dal v naš občinski grb, lahko pa zadevo, ki ste jo predlagali, komentiram: peščena ura je primeren simbol iz več razlogov: prvič imamo pri nas daleč naokrog in še dlje znano separacijo kremenčevega peska, drugič se nam morda izteka čas (kot pričajo zrnca peska na predlogu grba) v ekološkem smislu – tu mislim na veliko deponijo smeti tudi za mestno občino Murska Sobota –, tretjič pa je peščena ura iz stekla – to je lahko sinonim za stekleno kroglo, v kateri nekateri vidijo prihodnost. Če je svetla ali ne, bo pokazal čas, vsekakor pa nam je tudi naš rojak – predsednik države na otvoritvi občinskih prostorov dal vedeti, da smo na pravi poti.«

ALEKSANDER ABRAHAM:

»Specifika našega terena je agrarna proizvodnja. In ker smo na Goričkem, lahko govorimo celo o hriboviti agrarni produkciji. Z njo se ukvarja tako večinsko (slovensko) kot manjšinsko (madžarsko) prebivalstvo. Zato mislim, da je vaš predlog malo čuden. V vsakem primeru bi iz grba morala sevati neka zdrava kmečka energija, ki bi jo morda simbolizirali s kakšnim močnejšim traktorjem, če ne kar s kombajnom. Vem pa, da ste z grbom skušali povedati tudi nekaj podrobnosti o mojem zasebnem življenju, kar mislim, da ni najbolje, saj je služba služba, družba pa družba. Poročen res še nisem, v naši občini pa sta vendarle poročena Hodoš in Šalovci. Kot za zdaj kaže, je bila poroka srečna. O prostorih, kjer uradujemo, pa ne bi zgubljal besed, saj sem prepričan, da je bolj od delovnega okolja pomembna vnema, pripravljenost za odločno delo. In te mi kot kmetu in županu ne manjka!«

HODOŠ-ŠALOVCI**JOŽE KOCON:**

»Sodim med župane, ki jim je teoretiziranje španska vas, zato reklo od besed k dejanjem zamenjujem za še konkretnější pregovor. Od dejanja k dejanju. In če se ga držim, sem za takojšen sprejem občinskega grba, seveda v skladu z voljo svetnikov. Lendava se je sicer že potrudila in razpisala natečaj, pa vendar odločitve še ni. Bo, ko bo, to je dejstvo. Vaša ideja se mi ne zdi slaba, čeprav je v njej tudi nekaj cenenosti – niste se namreč mogli izogniti dnevnim aktualnostim, kar je nedvomno dolgovaška kolona tovarnjakov. In to je slabo, saj bo čez 80, 100, ali 120 let morda drugače in čakalne dobe ne bo več. Kaj bomo potem? Zato sem za dolgoročnejši grb, ki bo vseboval elemente, ki so sicer tudi na vašem predlogu (grozdje – vino, lendavski grad in obmejnost občine). O tem, kakšni so prostori, kjer je občina, pa ne bom izgubljal besed. Ne zdi se mi produktivno.«

JOŽE KOCET:

»Kaj naj vam rečem? Seveda je Turnišče naselje s tradicijo. O tem navsezadnje učinkovito priča vse bolj uveljavljena varoška noč, ki je toliko uspešnejša turistična prireditev, kolikor lepše vreme je. Smo torej »Varošanci«, ljudje s tradicijo, na katero smo ponosni. Kot tudi na svojo fabriko čevljev. Razmere v slovenski nacionalni ekonomiji so se sicer zaostrele, tako tudi razmere poslovanja naše Planike, pa vendar moram zatrditi, da so tamkaj znali zategniti pas, niso čakali na pomoč države (ki je tako ali tako ne bi bilo), ampak so se novim tržnim razmeram prilagodili sami – oblikovali so novo blagovno znamko, s katero (kot na predlogu grba) stopamo v svetlo avtocestno prihodnost. In veseli nas, da je avtocesta tudi naša skorajšnja realiteta, saj se lahko zgodi, da bo prečkala prav pokopališče v Nedelici ali pa peljala po sejmišču pujskov, ki ga poznamo po eni najznamenitejših Vestnikovih rubrik, ki se ji reče Turnišče: cene pujskov. Kot župan bom naredil vse za smotno rešitev, da bodo pokojni imeli svoj mir, pujski pa tudi!«

LUDVIK KOČAR:

»Zelo navihani ste. In inteligentni tudi! To sem ugotovil ne samo po vašem predlogu grba, pač pa že, ko sem se spoznaval z vodstvom Podjetja za informiranje. In priložnosti ni bilo tako malo, posebej še, ker sem prav letos okrogel – ali pa vsaj praznujem okroglo življenjsko obletnico. Pa pustimo to ob strani – če moja beseda kaj velja, bo vaš predlog sprejet v najkrajšem možnem času. Smo namreč na tromeji, in ta je na vašem grbu zelo dobro vidna, čeprav seveda ne vsakemu očesu. Drugo pa je, da sem v življenju vedno za šalo in ta mora biti tudi v grbu – jasno mi je, da se levi človek smeje, ker je dobil občino in prihaja iz Kuzme, desni pa je jezen, ker je ni. Zato gotovo prihaja od Grada. Ne recite mi, da nisem zadel. In dobro je, da prvemu niste dodali na primer kratice K, drugemu pa G – kaj, če se v prihodnosti vse skupaj zamenja? Možnosti vedno obstajajo, posebno pri tako spremenljivi zadevi, kot je lokalna samouprava. Čestitam vam, le tako naprej! In še majhna sugestija: morda bi jeseni v Peni začeli s serijo grbov pomurskih krajevnih skupnosti in mestnih četrti – to bi šele bilo veselje!«

JANKO HALB:

»Polovičarstvo mi je bilo že od nekdaj tuje, zato tudi nisem sprejel poslanskega mandata v republiškem parlamentu, čeprav bi ga lahko. Želim dokončati svoje poslanstvo kot strokovnjak ekonomist, ob tem pa biti dovolj močno navzoč tudi v svoji ožji domovini, če lahko tako rečem. Pertoči oziroma rogašovski občini. Predlog grba me ni posebno presenetil, ker vem, da me imate v javnih medijih za človeka, ki rad sam odloča ali pa vsaj želi, da se ravna po njegovih navodilih. Moram reči, da resnica ni čisto taka in da je bilo že nekaj sej občinskega sveta, kjer nisem vplival na odločitve svetnikov. Seveda pa sem se z nekaterimi pogovarjal pred sejo, to je seveda normalno. Ob moji podobi bi lahko v grb vključili še kakšno znamenitost občine, kot so na primer kilometrske kolone avstrijskih osebnih avtomobilov, ki čakajo na poceni bencin v naši državi. Če bo šlo tako naprej in bo toliko nepravilnosti v ekonomski politiki, bom moral resno razmisliti o kandidaturi na naslednjih volitvah, do katerih ni več tako daleč.«

Drugi del grbov skupaj zgrbali: Endre G., Bojan P., Nataša J., Jure Z.

EMBARGO

Volim tucati više od svega! nam je zadržal Jovan Stanković, novosadski taksist par exelance. V Novem Sadu namreč ni tako lahko najti taksista, ki te popelje naokrog v »mečki« (mercedesu, op.p.) z avtotelefonom (pa čeprav ni mobilni) in nalepko z znakom V (glej fotografijo), ki jo policisti prepovedujejo, a Jovan vedno znova nalepi drugo. Na pripombo pripadnice nežnejšega spola, da preprosto govori za njena občutljiva ušesa, je Jovan sklenil, da bo za sporno besedo uporabil sinonim: »Onda volim večerati. I večeram celu noć nekoliko puta ...» Tako smo se v petih urah vandrjanja od Novega Sada do Bečeja in nazaj do siteda naučili taksistovih večerij in »večenij«. Kot pravi Srb, čeprav vojvodinski, je govorjenje o ženskah vztrajno dopolnjeval z bantenjem nad komunističnim režimom. Če bi ga slišal Milošević, bi spoznal, da je »bogatejši« za vsaj 20 vzdevkov. Je pa Jovan po lastnih besedah soustanovitelj SPO v Novem Sadu. Draškovičeva stranka ga je privabila zavoljo programa

pa tudi, ker je imel lider stranke lepo tajnico, s katero je vrli Jovo tudi hitro »večerjal«. Tako ima Pen možnost ekskluzivnega intervjuja z Vukom Draškovićem, čeprav se je Jovan s stranko razšel, ker ni postal narodni poslanec – stranka se je namreč odločila podpreti soprogo nekega znanega novosadskega kirurga.

»Najviše smo najebali starosedelci,« pravi Jovan. S tem misli na Srbe, ki so že leta v Novem Sadu in ki so v zadnjih letih dobili »konkurencu« pravovernih, režimskih Srbov, ki so iz Bosne in so jih naselili v (zastoj) stanovanja, iz katerih so prej pregnali Hrvate in Madžare. So v zelo slabih odnosih s takimi, kot je Jovo. Je sicer ponosen na svoje pravoslavno poreklo, ampak takoj bi glasoval za samostojno Vojvodino. Če ne, pa naj bi bila ta pod Nemčijo ali Ameriko. Samo da bi dobro služil in velikokrat »večerjal«, kot je na primer trinajst dni z neko Madžarko v Španiji. To je bil tudi vrhunec njegovega donjuanstva, kar je podprepil s španskimi napevi iz kasetofona v mercedesu. »Kaj si pa rekel ženi, ko si trinajst dni manjkal?« Jovo: »Da kopam bunar prijatelju u Kikindi. Duboki bunar!«

Vojvodina, nekoč sinonim bogastva in obilja, v klavni podobi trka na vrata 21. stoletja. Jovo pa je postala rezervat za naseljevanje pravovernih Srbov, prevsem Krajišnikov. Podatki so petina hrvaške, bilo je še trideset narodnih manjšin in vsi so živeli v korektnih medsebojnih odnosih. Vedno večjim deležem priseljencev iz Srbske krajine, ki jih tudi pravi vojvodinski Srbi ne sprejmejo na fronto. Kdo so potem junaki? komentira dogajanje domačin in obvezno doda nekaj sočnih. Tako obilje. Vojvodina je v devetdesetih še imela dva milijona prebivalcev, zdaj blizu tri milijone. V Novem Sadu jih v domačih trgovinah ni ali pa so za poprečno plačo do dvesto mark preprosto predrage. Kolonij stojadini in lade, drugih avtomobilov skoraj ni. Cariniki so grobi in osorni, potniki pa vztrajni in po Madžarski, toda samo obrne se in v nekaj minutah je že spet v koloni. V četrto mu skoraj zagotovo ne pa preprosto odideš, ko se carinik »posveti« drugemu potniku, sta nam v času enournega opravljanja kolesar in peška. Filmski prizori z balkansko sceno.

Vojvodinske vasi sivijo. Skoraj nič se ne gradi, če kaj, je to iz doma žgane opeke. Na cesti proti Osebnih avtomobilov je malo in ti so večinoma starejšega proizvodnega datuma. Tu in tam ob cesti embargom, pripoveduje domačin z nekaj malo optimizma. Tujcev, turistov ni. Prevladujejo domačini. Samo polja bogato rodijo in sadno drevje je prepolno obloženo. Dobra zemlja daruje, čeprav se Trgovine so še vedno slabo založene pa tudi v tistih z blagom je kupcev malo. Lokali so prazni. Dobra za razkošje že pivo, popito zunaj, v poprečju za dva dinarja. Standard je drastično padel.

Vse to je samo zunanji vtis, zaznan v dveh dneh bivanja v Vojvodini. Bogataš res rad razkazuje svoje bogatstvo. Vojvodina bi lahko bila bogata samostojna država, razočarano analizirajo razmere njeni staroselci v Evropi. Prehranila bi pol celine. Kertesovci pa so prodali avtonomijo, ki je, pravijo realisti, za vse

V vročini so se parila vojvodinska polja, iz izložbe ene večjih bečejskih trgovin z obutvijo pa še vedno ponujajo zimski škornji. Zmanjkalo je sezonske obutve za izložbo, na srečo trgovcev pa kupcev ni prav veliko. Ljudje kupujejo le tisto najnujnejše za preživetje, predvsem hrano, zato je na nakupovalni vrvež v polmilijonskem Novem Sadu zaznati samo na tržnici, kjer dobiš vse od bolhe slona, vendar zelo malo srbskega blaga. Še za suvenir ni bilo nič. Ljudje kupujejo skromne količine: dag kave, tri jabolka, dve banani, pet krompirjev ... Cene so za slovenske pojme zmerne. Breskva naprimer po štiri dinarje (okrog 130 tolarjev) za kilogram. Tu cveti menjava deviz. Pravzaprav se samo marke. Za sto mark dobiš 350 dinarjev, uradno 330. Za razliko dvajset dinarjev se vas pet let dobro odžaja. Uradno Vojvodinci ne morejo kupiti tujega denarja, marke pa so okno v svet.

Vezi z vsemi naokrog so bile do nedavna pretrgane. Ostali pa so sledovi bližnje preteklosti, ki jo Vojvodinci pogrešajo. Ne bomo odstranili imen ulic iz časov velike Jugoslavije, to so bili za nas vendar lepi in bogati časi. V Bečeju, mestu z okrog 30 tisoč prebivalci, je še vedno ulica Borisa Kidriča, v Novem Sadu Župančičeva, pa Cankarjeva in Prešernova ulica ... Milošević je začel rušiti Jugoslavijo, ampak v vsako ulico ni segel. Toliko moči nima, čeprav bo menda z eno voilno prevaro še uspel.

Embargo nonstop

Irma Benko

NON-STOP

Je tv vojne za veliko Srbijo po Titu. Najprej ji je Milošević vzel avtonomijo, po razpadu druge Jugoslavije i so petimi leti je bila v Vojvodini polovica prebivalstva srbske narodnosti, dobra četrtina madžarske, slaba oimko imenovani novi Jugoslaviji so razmerja porušena: zdaj ima Vojvodina več kot dve tretjini Srbov z e Milošević jim je omogočil naselitev in privilegije za »vojne zasluge«, naše može pa pošilja v te iste kraje na o glasove za naslednje volitve, etnično spreminja podobo Vojvodine, s tem pa tudi njeno dušo in njeno eč ne ve, koliko ljudi v tem lepem mestu ob Donavi dejansko prebiva. Siromaštvo je na očeh.

io letni papir, plenice, kokakolo in sto drugih stvari, lo ploženimi vozički, natovorjeni kolesarji in natrpani po carinski kontroli se mora skoraj vsak vrniti proti o carnika, da ima ravno prav blaga. Če ne gre tako, ja nalnosti (sicer brez zapletov) demonstrira možnost

te prehitavamo predvsem konjske vprege in traktorje. o iz plastičnih kant, vendar bistveno manj kot med ačlinici, krajišniki so se označili s cirilico.

je in zvečer. Vojvodinci, sicer znani gurmani, imajo

siromaštva pa zagolove ne. Samo se mu zmuzne. ečja od Slovenije in ima najbolj rodovitno zemljo enotni Srbiji.

Voziti se moraš, če hočeš preživeti v prostrani vojvodinski ravnici. Do nedavna je posel cvetel prekupčevalcem z gorivi, po ukinitvi embarga so ostali samo še eksotični prizori z zgornje fotografije. Na bencinskih servisih je zdaj goriva dovolj, cene so podobne slovenskim, vendar za domači žep previsoke. Konjska vprega tako ostaja eno pomembnejših prevoznih sredstev, cenovno konkurenčno in neodvisno, za katerega je goriva povsod okrog dovolj. Tudi pred policijskimi kontrolami so varnejši. V dveh dneh se je dalo zaznati, da je teh izjemno veliko in da vsakemu ustavljenemu vozniku kaj dokažejo. Bojda se okrog Novega Sada usposablja, saj je tu osrednji srbski izobraževalni center. Domačini jih ne marajo.

Vrhunec bivanja v Vojvodini je bil prijetnejši od tamkajšnjega vsakdana. Nogomet evropskega razreda. Muraši so dobro opravili. Bečejci, ki so sicer tudi igrali na tujem terenu, so resno računali na zmago, pa ni šlo. Bečejški stadion so dopoldne uredili kot za tekmo, toda razmere okrog zelene preproge ne ustrezajo strogim pravilom mednarodne nogometne zveze in morali so na igrišče Vojvodine. Trava v Bečejju je ostala nepoškodovana, predsednik Mure Milan Morec pa si je v Novem Sadu pogrizel nohte in si prižigal cigareto za cigareto. Bogve kaj bi se zgodilo, če bi Mura zadela. Nadaljevanka je v Soboti.

Na prostranih vojvodinskih poljih so sončnice sklonjenih glav.

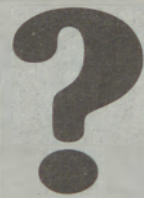
Bojan Peček

Franc Peršak iz Stogovec izdeluje helikopter

Bo poletel v nebo?

Žena Terezija je bila proti, on pa je ni poslušal in z novinarjevo pomočjo je iz lope potegnil helikopter

Helikopter na dvorišču brez ograje in ob regionalni cesti Gornja Radgona-Trate je vzbujal pozornost. Marsikdo, ki se je peljal mimo, je glavo obrnil v nasprotno smer vožnje in tako tvegal, da bo v koga trčil, v najboljšem primeru pa, da bo zapeljal s ceste. Začuda: helikopter je skozi okno gledala tudi Franceva sopotnica na jesen življenja (žensko si je omislil v poznih letih) in nastavljala ušesa, da ja ne bi kdo rekel kakšne čez njo. Je pa nehala še naprej očitati, češ da bom s tem pisanjem dobro zaslužil. Morda se je vdala zato, ker sem se zlagal, da je plača enaka, če delam manj ali več.

NEKE NOČI:

»Franc, naredi helikopter!«

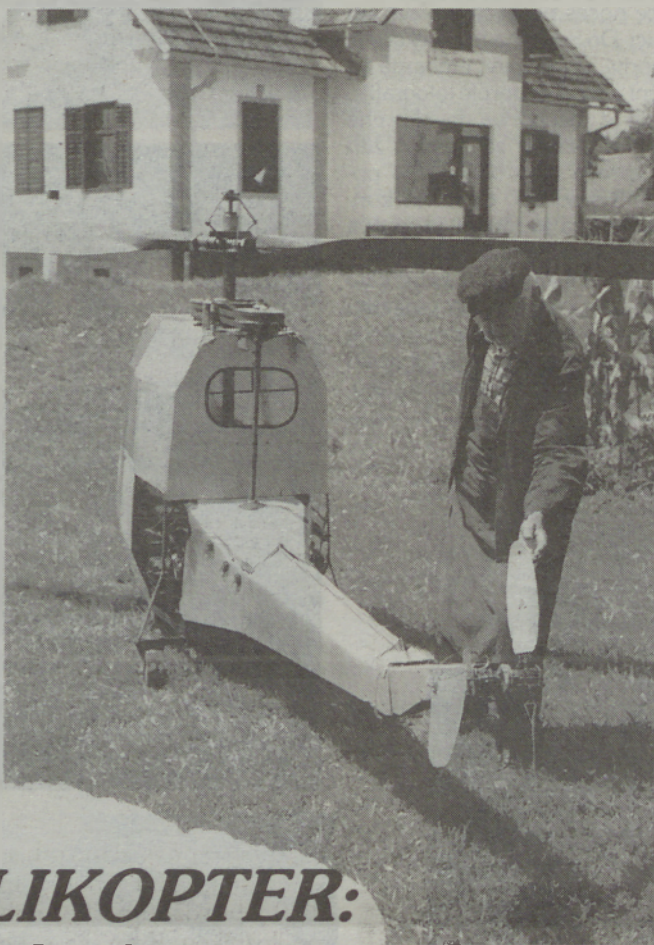
Sedaj pa je že čas, da preidem k zgodbi o helikopterju in njegovem izdelovalcu!

»Kdo vas je navdušil za izdelavo helikopterja? Če bi delali avto, bi človek še nekako razumel, izdelava letečega prevoznega sredstva pa je za naše kraje dokaj nenavadna!« sem vprašal in malo pokomentiral.

»Po osnovnem poklicu sem čevljar. Rodil sem se 1911. leta v Mali Nedelji. Čevljarstva poklica sem se učil pri Škerjancu pri Sv. Duhu, zdajšnji Stari Gori.

Med nemško vojno zasedbo sem delal v tovarni avtomobilov v Mariboru. Ko pa je prišel Tito, sem se zaposlil v državni čevljarini na Tratah; od 1946. leta dalje pa sem imel lastno čevljarstvo delavnico in popravilnico tu v Stogovcih. Neke noči, mislim, da je bilo 1980. leta, nisem mogel zaspati in neki notranji glas mi je velel, naj začnem delati helikopter. Že naslednji dan sem začel z delom!«

Tako torej: nespečnost je posredno kriva, da od 1980. leta dalje Franc Peršak nenehno tuhta, kako narediti to in ono, da bi helikopter vzletel. Dejal je sicer, da ga imajo nekateri za čudaka, a on se na to ne ozira. Mar ni koristnejše, če človek nekaj dela, kot da bi samo poležaval ali pa se s kom prerekal?

HELIKOPTER:

Gradnja na pamet!

Pričakoval sem, da mi bo povedal, da je, preden je začel izdelovati helikopter, obiskal kako helikoptersko bazo, se posvetoval s pilotom kakega helikopterja ali pa ga začel izdelovati ob pomoči kje objavljenih načrtov.

»Nič od tega ni bilo: helikopter sem začel delati na pamet. Sicer sem si narisal ogrodje, vse druge graditeljske probleme pa sem sproti reševal,« je na veliko začudenje podpisanega (in verjetno tudi bralčeve) povedal zanesenjaški izdelovalec helikopterja.

Priznam: rad »šraufam« po avtu in se celo malo razumem vanj, pri helikopterju pa sem »bos«. Drugače je seveda z mojim sogovornikom, ki je svojevrstni helikopterski inovator: v kovinsko ogrodje je vgradil star dvocilindrski motor Citroenovnega amija 8, katerega moč je trideset konjskih sil, kar pa se je žal izkazalo za premalo: 360 centimetrov dolg propeler, ki je na gredi, ta pa prihaja od motorja, se vrti prepočasi in helikopter se noče in noče dvigniti, četudi še tako pritiskaš na »gas«. To mi je povedal graditelj, »demonstrirati« pa ni mogel, kajti motor tisti hip ni vžgal, ker je bilo nekaj narobe z vžigom. Motor poganja seveda tudi propelerček, ki je na repu helikopterja, rabi pa za obračanje v smer vožnje. V utesnjeni notranjosti je (seveda pred voznikom) komandna polica, na njej pa ni vsemogočih inštrumentov, ampak najnujnejši, pa še ti so bolj mehanični. Helikopter ima v podnožju tri trda kolesčka, ki se ne dajo »napumpati«, zato sva imela nemalo težav, ko sva zadevo vlekla po travi, ker se je ugrezala.

BRENKAC:

Tudi graditelj brenkal

Franc Peršak iz Stogovec, katerega hiša stoji tik ob tamkajšnji osnovni šoli, je izpolnil nalogo, ki mu jo je pred dobrimi petnajstimi leti ukazal narediti neki notranji glas: izdelal je helikopter! Osebo menim, da sploh ni pomembno, ali bo vzletel in letel, pomembno je, da je bil človek poldrugo desetletje polno zaposlen in da bo za njim (ko ga ne bo več na tem svetu) nekaj ostalo. Bodi to helikopter!

Pa ne samo to vijačno letalo brez kril! Je tudi izdelovalec glasbenih inštrumentov. V njegovi nekdanji čevljarstvu delavnici je bilo več brenkal in na eno (»bagario«) je zaigral. Sicer ne tako prepričljivo kot nekoč v malonedeljskem tamburaškem zboru, pa vendarle.

Potem ko je zaprl čevljarstvo delavnico, sva spet stopila pred hišo in v lopo sva porinila Peršakov prvenec – helikopter. To pa ne pomeni, da bo tam obtičal, kajti Franc bo še in še tuhtal, kaj se da narediti pri motorju, da bi se vrtel hitreje in da se bo tako morda le uresničila želja – poleteti v nebo.

ŠTEFAN L. SOBOČAN

Beseda gospodična je že dolgo od tega dobila prizvok nekdanjosti, postala je nekam zastarela in le redkokomu lahko še priključimo značilno temno oblečeno tanko postavno na prazni malomestni ulici, obdano s sojem grenke osamelosti. To je gospodična stare Sobote, mesta, katerega nekdanje življenje in vrvenje se je že preselilo v paralelni svet. Tisti, ki so bili, še vedno bivajo med nami, ne samo v glavi, srcu, spominu, bivati morajo še na neki drugačen, resničnejši način. Nekje morajo biti shranjene stare hiše, prašne ulice, prvi tlak, sibirske zime, divja poletja, vetrovne pomladi in blatne jeseni pod visokim panonskim nebom.

V tem zračnem mestu, ki se po belih prašnih cestah razliva v ravnino, je shranjeno tudi moje otroštvo – podobna bosih nog, ki uživajo v žametnem prahu poletja in nato tečejo za cisterno, ki škropi ulice, da se po nogah delajo blatne rjave pike. Te pike že takoj nato stečejo za pogrebom, se razvrstijo na konec sprevoda, radovedne pa tudi presunjene od žalobnih zvokov pihalne godbe, črne kočije in dostojanstvenih konj, za katere je znano, da čutijo, kadar vozijo mrliča, zato se nenehno plašno ozirajo.

Tudi pike gledajo plašno in se ne upajo zazreti v krsto za steklom, v njej so mrtve oči, ki vidijo skozi les, in bogne da, da bi te zadel njih ostekleli pogled.

Tako lebdi ena Sobota nad drugo kot fata morgana. Z vsemi svojimi hišami in ljudmi, lahka in prosojna v

Bea Baboš - Logar

Gospodična

migetanju svetlobe in teme, vsa brezčasna, vsa iz zraka in sanj. Gospodične Fašinger gledajo vsaka skozi svoje okno – Iren, Gizi, Boži – dostojanstveno odzdravljajo mimoidočim, parke temnih oči, ki tkejo niti usode. Drugače ne more biti, znano je namreč, da se preživljajo s finim ročnim delom, ker so, oh, vse tri ostale neporočene. K nam pa prihajata gospodična Ginny in gospodična Šarika, tako zelo lepi, prva iz svetlega porcelana, druga iz bledorumenega voska. Pa nista srečni, ne, nikakor nista srečni. Ljubezen, pravijo ljudje, ljubezen naredi tako, da se potem spremeniš v vosek ali porcelan. To je še vedno čas sprehodov, obiskov, čas radia in kina, čas čaja in bele kave, domačih likerjev in vanilijevih rogljičev. Po meščanskih hišah se še vedno govori madžarsko, čeprav zdaj po vojni malo previdneje. Zunaj, na ulici, pa naše Anuške, Rožike in Margitke skušajo kramljati slovensko in s svojo govorico vzbujajo bolj ali manj dobrodušen, včasih pa tudi sovražen posmeh. Violin je včeraj tako lepo plakal v kavarni, pripoveduje Gizi ali Boži, to je tudi vedno čas kavarn in v kavarni Central plaka violin vsak večer. O akacijah, vrtnicah, spominčicah, ne pozabi me toži in joče, pod dekliskim oknom ihti in vse diši po akacijah. To zgodnja poletna noč, tako da se krči srce, ker si ne more in ne upa dati duška tako kot nekoč, še bolj nekoč, ko so moški stiskali kozarce, da so se jim ostre črepinje zarezale v dlani, da se je vsaj malo iztekla in raztekla otožna, težka in strastna panonska kri. Še bolj nekoč, ko so bile gospodične še mlade, ko so violine ihtele po njihovih okni in so peli kavalirji proseče in drhteče in za hip prižgale luč in tako potrdile sprejem serenade pa tudi ne. Ker takrat so lahko še izbirale, se hihitale temi, takrat še niso mogle vedeti, da bo pozneje vse tako jalovo in pusto.

Zdaj pa posedajo v boljših ali slabših sobah za obiske – sobah s klavirji ali cimbalami, starimi predalniki, lepimi lestenci in oguljenimi preprogami, oblečene v svoje prve ali druge najboljše obleke, v čipkastih rokavicah in predvojnih čevljih iz finega usnja. Za čevlje samo ševro je znala reči teta Anuš, ki je na fine čevlje ob dežju vedno nataknila galoše ali snežke. Kakšni bali so bili nekoč se pogovarjajo, se spominjajo svoje obleke iz rdečega tafta ali tiste svetlomoder, tisto je bil maroken – takrat je našo Mari zasnil tisti žalostni Laci, židovski trgovec, dobro da ga ni mogla vzeti, nikoli se ni vrnil iz taborišča. Pa ni samo on, vojna je pobrala še mnoge druge možne ženine s katerimi so se takrat na tistem balu vrtele srečne in mlade v svojih taftih, žoržetih in marokenih. Ob stenah sedijo matere in klepetajo na videz sproščeno, v resnici pa budno zasledujejo uspehe svojih hčera in za sladkimi smehljaji skrivajo razočaranje. Spet nič. Treba je namreč narediti dobro partijo, treba je ujeti moža. In za cvetličanimi frazami poteka strupen boj za preživetje. Bal za balom, dobrih partij pa od nikoder, čeprav bi sčasoma morebiti vzele tudi slabše. Čudno, najlepše so ostale same in

starale iz bala v bal, vse te naše Pirike. Rožike, Julike ... roji deklet brez dobrih partij. Lepe in osamljene so se počasi začele sušiti vase in postajati opomin za prihodnja dekliška pokolenja. opomin, ki je usodno svaril: vidiš, kam lahko prideš, če pravočasno ne ujameš moža. A videti je bilo, da je naslednja pokolenja nehala skrbeti. Nenadoma so v mestece planili novi časi, ko dobre partije sploh več niso bile pomembne in se je začelo živeti kar tako. Prizori novega življenja pa so bili včasih tako odkritosrčno nesramežljivi, da jih je res bilo treba pospremiti z nadvse ostro in kritično pripombo.

Zanje je novo življenje prišlo prepozno in morale so ostati v starem. Lično napravljene so hodile v cerkev in na sprehode, obiske, na pokopališče, v kino ob nedeljah. Predevale so družinski porcelan, pregledovale nakit za posebne priložnosti, ki jih ni bilo več, in zračile balo - cele skladovnice damastnega perila z uvezenimi monogrami, ki ga nikoli ne bodo uporabile.

Rade so hodile v zdravilišča, se tam fotografirale s kavalirji, doživele kakšno majhno romanco in spet prišle domov. Včasih je kaj vzvalovilo mirno gladino njihovega življenja - v mesto je prišel kak tujec ali je kakšen možki odšel. Potem je bilo malo sanjarjenja, malo nemirnega pričakovanja in malo razočaranja. Može so vedno dobivale druge - manj lepe, bolj vsakdanje. Njim so ostale le dolžnosti: skrb za ostarele starše, skromnost in varčnost, da na stara leta ne bi strdale. Po dvakrat obrnjene in prebarvane obleke, ki jih je bilo treba nositi dvajset let,

samotne večerje z opečenim kruhom in čajem, mrzle spalnice s termoformi in opekami, življenje je bilo vedno drugje.

Ko je življenje enolično in dan podoben dnevu, odide zelo hitro, nobenih mejnikov ni, ki bi ustavljali čas, le hitri beg let, ki namesto vedno novih razočaranj končno prinese tudi olajšanje - pride čas, ko ničesar več ni treba pričakovati, le še odhod. Pokopališče, priljubljeni kraj nedeljskih sprehodov, je postajalo dokončni novi dom, pa ne samo tem, ki so pričakovali konec kot olajšanje, ampak tudi tistim, ki sploh niso hoteli misliti nanj. Tu sta se enkrat na leto, ob dnevu mrtvih, združili obe Soboti - živa in mrtva.

V tem posebnem dnevu je bilo čutiti vse in vse je teklo skozi srce - uvelo listje in megla nad blatno melanholično ravnino, vonj po svečah, ki se meša z vonjem po pečenih kostanjih, otožno zvonjenje, ki blago opominja žive, stoječe ob grobovih. Dame obvezno v klobukih, krznu ali vsaj novih zimskih plaščih, na ta dan lahko srečaš vsakogar. Pogovori ob grobovih so tihi in umirjeni, le gruče otrok, ki si navadno ogledajo celo pokopališče, s' malo glasnejše. Iz kapelice na sredini je slišati petje in molitve vernikov - očenaš za vse, žive in mrtve, ki se v tem trenutku držimo za roke. Pozneje bomo tam prižgali še sveče za tiste, ki so pokopani drugje ali bogvekje.

Vmesno obredje zahteva sprehod do slaščičarne Pauko, na kostanjev pire, znak soboške pozne jeseni. Nazaj se vračamo že v temi. Nebo nad pokopališčem že rožnato žari od soja številnih sveč, lepo je videti temne šepetajoče gruče ob grobovih. Tihi pogovori tudi o njih, ki so tam spodaj, v zemlji, pa ne samo tam, mogoče nas gledajo od zgoraj, mogoče se tako kot mi tu pogovarjajo, koliko je kdo »reskiral« za svoj grob.

Grobovi, spomeniki, napisi ... slovenski, madžarski, nemški ... Beke hamvainak ... Počivaj v miru ... Nobenih pogretnih kosil in nobenih mrzlih boljših sob več. Megla, sveče, jesenski veter, zmrazljena zemlja okoli Sobote, dih zime iz mrzlih step, skoraj prevelik okvir za tako majhen svet, v katerem se nenehno selimo iz življenja v življenje. Kljanjam se, kežitčokolom, kistihand - ker nekje prav gotovo gledajo skozi okno Iren, Anuš, Boži, Jolan, Piri, Margit ...

SKAKAČI, ŠTIFTARJI ALI ZAMAKNJENCI SO DELALI ČUDEŽE ...

V drugi polovici 16. stoletja je ljudstvo na našem severovzhodu začelo širiti poleg Lutrove še vero skakačev, ki so jih nekateri imeli tudi za štiftarje ali zamaknjence. Plaz nove vere naj bi se razširil s Tolminskega prek Kranjske v Lučane in Soboto. In iz Sobote se je priženil v Radehovo (vasica pri Lenartu) Koloman Šef, pripadnik skakačev. In tako se je začelo.

GROŽNJA S SODNIM DNEM

Šef je začel v Radehovi in okolici takoj s širjenjem nove vere. Bil je samozavesten mož s prepričevalno besedo. S prijazno besedo se je lotil celo takratnega sodnika hrastovške gosposčine in lenarškega župnika. Zaprošil ju je za dovoljenje za postavitev kapelice v Radehovi. Zatrjeval je, da bodo angelci prinesli v kapelico božji grob iz Jeruzalema, da ga tako zavarujejo pred neverniki. Poudarjal je, da bodo prišle, če njegovi prošnji ne bo uslišano, nad ljudi številne nadloge, lahko pa pride celo do konca sveta.

Leta 1599 je Šefu uspelo postaviti s pomočjo pripadnikov sekte in podpornikov leseno kapelo tam, kjer je prej stal grad, ki so ga porušili Turki.

ZAŽGALI SO JIM KAPELO

Koloman Šef se je v kapeli sestajal s pripadniki sekte vsako soboto ob mlademu mesecu. Prepričeval jih je, da naj ga priznajo za od boga predvidenega za izpolnjevanje njegove volje na zemlji. Kmalu mu uspe oblikovati podružnice pri Benediktu, v Ruperčah in Metavi. V Radehovi je bil zdaj glavni sedež skakačev za Spodnjo Štajersko.

Septembra 1599. leta je bila za to območje ustanovljena reformacijska komi-

sija, katere naloga je bila, dokončno in dosledno uresničiti načelo, da ima v deželi le vladar edino in izključno pravico uravnavati verske zadeve. Njen vodja je bil škof Martin Brenner, ki mu je bilo dodeljenih 150 strelcev in 170 oboroženih škofovih podložnikov. Komisija se je sestala prvič v Lipnici v pozni jeseni omenjenega leta. Z delom je nadaljevala v Cmurku, 17. decembra 1599. pa je prišla v Radgono in 5. januarja 1600 se je v snežnem metežu napotila v Radehovo. Koloman Šef je izvedel za prihod komisije in je zbral versko skupino, da obrani svetišče. Prišli so strelci in zažgali kapelico in skakači so na vse grlo prosili: »Pustite nam našo faro!«

Po upoštevanju svetišča so strelci razgnali privrženec sekte in tri ujeli ter jih odgnali

V Radehovi blizu Lenarta, kjer danes stoji ta cerkvica, je bila nekoč kapelica, ki so jo skakači vedno znova postavljali.

Avstrijski cesar Ferdinand je izdal 1. junija 1622 zadnji ukaz za rušenje kapele skakačev v Radehovi.

TRINAJST ČUDEŽEV

Leta 1605 je sekta zaprosila škofa, naj da preiskati čudeže, ki so se zgodili v Radehovi, in dovoli postaviti cerkev. Prošnja je bila zavrnjena. Ponovno so jo vložili pri deželnem knezu, ki je določil mestnega župnika s Ptuja, da razišče čudeže. Izsledki so bili negativni in prošnja zavrnjena. In zdaj so zaprosili skakači za gradnjo cerkve solnograškega nadškofa. V prošnji so za vzrok navedli kar 13 čudežev, ki naj bi se zgodili pri njihovi kapeli. Med drugim so navedli, da je oživel pokojni sin Ožbolta Lukežiča, takoj ko se je oče zaobljubil novi sekti. V nekem kraju so se pojavile miši v takšni množini, da so požrle vse, kar je bilo zelenega, in potem so prizadeti ljudje

darovali po eno svečo za prihodnjo cerkev božjega groba. In potem je bila takšna nevihta z dežjem, da je odplavilo nadležne miši v neki potok, kjer so potonile ... Nadškof čudežem ni verjel.

KOLOMAN JE VSTAL OD MRTVIH ...

In potem so se obrnili vztrajni skakači s prošnjo na papeževnega nuncija v Gradec. Zaprošili so ga, naj posreduje pri papežu Pavlu, ki naj na podlagi čudežev prizna njihovo vero in dovoli gradnjo cerkve, v katero bi prenesli božji grob. In zdaj so opisali še ta čudež:

Vodja sekte Koloman Šef je umrl. Ko pa so se njegovi privrženec obvezali darovati vola za novo cerkev, je takoj oživel. Kot »priče čudeža« so prošnjo podpisali: hrastovski sodnik Michael Tramack in upravitelji graščine Mureck, Negova, Viltuš ter plemiči Stubenberg, Polhaumb in Wintersfeld. Prošnja je bila zavrnjena in kapela požgana, skakači pa so jo ponovno postavili. Prvega junija 1622 je izdal cesar Ferdinand zadnji ukaz o rušenju skakaške kapele in o pregonu pripadnikov sekte. Ukazal je, naj na mestu, kjer je stala kapela, odslej stojijo vislice. Zdaj so se pripadniki sekte sestajali skrivoma. Delno so jih podpirali luterani z željo, oslabiti katoliško vero. In kmalu je za skakači ostal le spomin in ljudstvo je govorilo o njihovih nenavadnih čudežih. In spomin na te dogodke je danes najti le še v starih, zaprašenih bukvah ...

FRANČEK ŠTEFANEČ
Fotografiji:
JURE ZAUNEKER

Radehova je danes zaselek s podobo, kot da se je v njem življenje ustavilo. In to je ena najstarejših hiš v vasici.

IZ ŽIVLJENJA penMURSKA AMBASADE XVI

Bruselj,
10. 7. 1996,

LJUBLJANA:

Čeprav smo na pragu pasjih dni in dopustov, ko si želimo edino spočiti piske želodce, zgubiti kakšen kilogramček in se pošteno ožgati na ljubem soncu, vendarle ne smemo pozabiti na naše vzvišeno kulturno poslanstvo v dobro naroda in njegove fizične prosperitete. Zdaj je pravi čas za to.

V neizmerni skrbi za prvi božji narod na robu evropskega imperija smo se penovci ponovno angažirali in nesebično pristavili še en kamenček k naši kulturni samobitnosti. V hudem idejnem boju za nemoteno kontinuiteto naroda in kakovostno vzrejo mlade države smo si izbrali mesto prav sredi kulturne Evrope.

Preboj nam je uspel na zadnjih barikadah konzervativizma in puritanstva, ki se plodi edino še v glavah norih krav, v Angliji. S spretnim lobiranjem ob točilnih mizah Dowing streeta z našimi protestantskimi brati smo uspeli dobiti v prestolnico eminentno bojno enoto za specialni boj proti kapitalizmu in spolnemu konzervativizmu. Priporočila nam jo je sama kraljica Lizika, ki jo uspešno uporablja na Severnem Irskem, Bruslju in v nepokornih kolonijah širom po svetu. Seveda gre za strumne fante iz enote SEX PISTOLS. V prostorih Ambasade smo tako gostili elitne mojstre za povečevanje natalitete mladih narodov in s tem posledično za neboleče povečevanje evropskega trga in padanje cene delovne sile. Poučnega in intenzivnega kursa pod vodstvom legend SEX PISTOLS so se udeležili tudi eminentni gostje političnega establišmenta z odstopljenim zunanjim ministrom THALERJEM in ministrom za teritorij GANTARJEM na čelu. Po tečaju sta Penovim poročevalcem oba zaupala, da bosta kmalu zapustila hlajene pisarne in se podala na teren, med mlade, vestne in vročerkve državljanke ter tako kmalu poskušala rešiti problem narodove samobitnosti in natalitete. Svoje predvolilno geslo bosta imela venomer izpisano na belih majicah: S SEKSOM, PIŠTOLAMI IN PENOM ZA BOGATEJŠI JUTRI!

Vilmoš Panonski, Kalman Penovski

Verjetno mnogi od vas kdaj pa kdaj s kakšnega potovanja prinesete kakšen spominek, zaradi lastnega zadovoljstva ali pa zanimivih počitnic. Si predstavljate vse tiste majhne, včasih butaste

TISTI,

KI GRIZEJO ČAS

predmete, ko se ob vsakem pogledu nanje nasmejite ali pa vas spomnijo na neumnosti, ki jih drugače ne bi počeli. No, Matija Bohinec starejši je bil tudi tak človek, a on teh predmetov ni preprosto zavrgel.

Bili so mu pomembni in zato je vsakega še prav posebno hranil; vse nemške čelade in neuporabne »pokalice« so bile na svojem mestu pa knjige in zvezki pa igrače itn. Ob vsakem se je lahko nasmejal ali razjokal. Čez nekaj časa, ko nas je Matija zapustil, sta na njegovo mesto stopila njegov sin in njegova žena, ki sta dala sedaj že muzeju čisto nov pomen. Iztrgala sta se iz objema časa ter zakopala korenine preteklosti. Ampak, za božjo voljo, predstavljate si, da z izleta nesete petkilogramski kamen, ne, skalo.

Volja, ljudje, volja in potrpežljivost sta ključ do uspeha. Ampak dovolj besed, mi smo raje slikali.

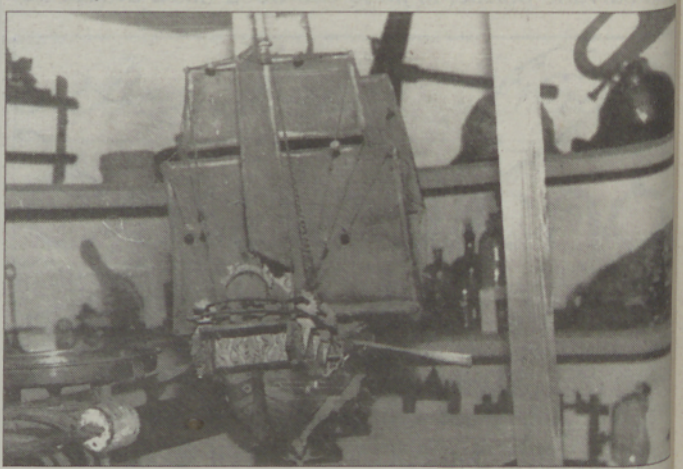
slana

Saj ni pomemben model, pomembna je vsebina.

Družba, ob kateri te lahko le zmrzi.

... le simbol za prehojeno pot

GORIČKA MARIŠKA JE RODILA PITONA

Ljubi piton, ti opevana pošast z gobcem, ki ga odpiraš na zahodu, da pogoltnes sonce, nato pa ga izpljuneš na vzhodu, saj nam ne zameriš! Ampak zdaj bodo tudi Goričanci imeli kačo, tebi nam las podobno, razpotegnila se bo vse od Puconcev do Hodoša in bo celo železna. A kaj ko Goričanci ne premorejo Apolona, tega zmagovalca razuma nad nezavednim, in torej tudi ni upanja, da bi strašnega pitona kdo pokončal, še preden bo imel mlade.

Papilot Lemur

polaga karte samo za

smeh

GORIČKI PITON SE NAJRAJE IGRA Z VLAKI

Ta edini razlog, zaradi katerega nazdravljamo novorojencu, je seveda dejstvo, da imajo Goričanci radi vlake. Dnevni in nočni pogled na raznorazne vlakovne kompozicije in kombinacije pa seveda dnevna in nočna simfonija drdrajočih vlakov bo pač največja korist, ki jo bodo imeli Goričanci od te pridobitve. Toda če upoštevamo dejstvo, da izhaja ta brezmejna ljubezen do vlakov iz nezavednega, potem to seveda nikakor ni malo. Uživali bodo pač v igri usode in bodo srečni kot še nikoli.

SOBOŠKA TREJZA SE JE SPEČALA Z GORIČKIM PITONOM

Če torej Goričance povsem razumemo in jim privoščimo njihovo sodobno zabavo, je na prvi pogled malce manj jasno, čemu so si ljubko pošast prisvojili tudi Sobočani. Kadar koli se bo namreč igrala z vlakovnimi kompozicijami in kombinacijami, jih bo nujno pošiljala tudi skozi Mursko Soboto. Pa to za začetek niti ne po tako novem trebuhu kot na Goričkem, temveč kar lepo po starem tiru iz Puconcev. Tega torej spet ne moremo razložiti drugače kot le z ljubezenskim razmerjem, ki bo na koncu kronano s poroko.

smeh

GOSTIVANJE, KI BO SEVEDA NA SEDEMINSSEDEMSESTIH VLAKIH

Če bo sreča, bo poroka trajala samo tri dni. Samo v času poroke bo namreč na relaciji Hodoš– Murska Sobota tak direndaj, da ljudje ob progi ne bodo mogli zatisniti oči, če si prej ne zatisnejo ušes.

Toda če si zatisnejo ušesa, potem seveda ne bodo slišali, kaj vse si bodo pripovedovali svatje. To pa pač pomembno slišati, kajti svatje ne bodo Prekmurja, temveč iz vseh tistih krajev in držav, Barcelone pa do Kijeva, ki so Goričancem in

Sobočanom poklonili ženina, t. j. pitona. Lahko bi sicer že vnaprej napovedali, o čem vse bodo pripovedovali kam bodo hodili srat, a nam vseeno zdi bolje, da bralci o tem še malo uganijo baje.

PRISLUŠKOVANJE V PRIHODNOST (ODLOMEK ZA POKUŠINO)

PRVI SVAT: Samo polaj jih, kako so srečni! Se se veselijo bolj kot mi, smo na gostiji in imamo kot zmeraj dosti jesti pa

DRUGI SVAT: Veseli se, ker jim nismo postavili nobenih blažilnikov hrupa. Umirali bi namre od radovednosti, če zdaj ne bi slišali.

smeh

pen

Pen je, kratko rečeno, Vestnikova mesečna priloga in ima tudi sicer zvezo z naravnim mesečnim ciklusom. Ustanovljen je bil, da bi, v skladu z imenom in asociacijami, učinkoval kot časopisni pen (tlačo) in penetrantnej (prodirelec) ter bil poln fotografij, kakor se za tabloid spodobi.

Izdaja ga Podjetje za informiranje, katerega direktorica je Irma Benko, odgovorni urednik maričnega časopisa je Janko Votek, uredniki Pena so Bojan Peček, Jože Rittuper (Abraham) in Stefan Smej. Oblikuje ga Endre Gonter, za fotografije skrbita Nataša Juhnov in Jure Zauneker, lektorica Nevenka Emri. Računalniško ga oblikuje Robert J. Kovač. Za Pen ni posebne naročnine!

KOORDINATNA KRIŽANKA

NAVODILO: Opisi za vodoravne besede so podani s koordinatami, ki povedo, kje morate začeti vpisovati posamezne besede. Opisi za navpične besede pa so med seboj pomešani. V lik nesimetrično razvrstite 24 črnih polj.

Avtor:
Stefan
Hajdinjak

VODORAVNO:

- 1 A: literarna smer zgodnjega ruskega realizma (dve besedi)
- 2 A: francoski pisatelj (Henri, 1886-1914), dve besedi
- 3 A: skandinavski drobiž
- 3 D: udarec pri boksu
- 3 J: Slovenska tiskovna agencija
- 4 A: začetnici imena in priimka slovenskega predsednika
- 4 E: pikajoč plevel
- 4 J: doba, večnost
- 5 A: prebivalec Istre
- 5 G: značilni predstavnik
- 5 K: domača in tuja črka
- 6 A: pristaš carizma
- 6 G: reka na SV Rusije, izliva se v Belo morje
- 7 A: duša (latinsko)
- 7 F: večerni suknič
- 8 A: mladinska delovna brigada
- 8 D: južnoameriški čaj
- 8 J: del kmečkega voza
- 9 A: poljski pisatelj (Boleslaw, 1847-1912)
- 9 E: solmizacijski zlog
- 9 H: predor
- 10 A: jadranski otok jugozahodno od Visa
- 10 G: ime slovenskega fizika Čermelja
- 11 A: železnica z eno samo tračnico
- 11 K: površinska mera
- 12 A: ime ameriškega pisatelja Deightona
- 12 D: odklon od splošnega pravila
- 13 A: začetnici imena in priimka italijanskega pisatelja Capuana

	A	B	C	Č	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													

13 D: vrsta zvezde
13 I: Kordilijere

NAVPIČNO:

- živalska noga
- francoski književnik (Boris, 1920-1959)
- kraški pojav
- različna vokala
- veznik
- italijanski pesnik (Pietro, 1492-1556)
- glavni števnik
- del teniške igre
- ime in priimek nekdanje slovenske smučarke
- kraj pri Poreču, Istra
- ime in priimek vrhunske angleške manekenke
- žalitev, sramotitev
- francoski pisatelj (Jean, 1895-1970)
- koloidna raztopina
- nemški arhitekt (Adolf, 1870-1933)
- verz dvanajsterec
- glavno mesto Peruja
- človek, ki peče kruh
- letni oddih, dopustovanje
- nemški filozof (Theodor W., 1903-1969)
- glavno mesto Italije
- pogan
- ribonukleinska kislina
- desni pritok reke Sene, Francija
- narodnoosvobodilna vojna
- slovenski igravec (Matjaž)

Enigmatika za cicibane in pionirje

Tokrat poskusite rešiti enostavne rebuse. Če ne veste, kako se rešujejo, povprašajte mamico, očka, dedka, babico, starejšega brata ali sestrice, strica, teto ali soseda. Če nihče ne bo vedel, kako se rebus reši, pa vprašajte mene, slavnega penigmatika Kelisfadera. Se pripombica: eden tukaj objavljeni rebus je star najmanj 35 let. Zapomni si ga, ko sem bil še ciciban.

Vas Kelisfader

2.

3.

4.

Rešitve: Peter sloka in jeci, Pivo, Vail, Meza

1. 5er 100ka + = ČI

Od 25. julija do 29. avgusta

HOROSKO PEN

Pripravlja: Agencija Hogod

OVEN

(21. III. - 20. IV.)

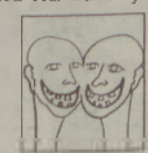
V razmeroma kratkem času se bosta izmenjali škoda in korist. Tisto, kar bo prej, bo pomembnejše. V bistvu nepomemben pogovor ali srečanje se bo v bližnji prihodnosti pokazalo kot pomembno. Upoštevajte dobronameren nasvet, čeprav se vam bo na prvi pogled zdel neumen. Pošto, ki jo boste prejeli, preberite šele naslednji dan.

BIK

(21. IV. - 21. V.)

V družbi, ki bo ogovarjala, se postavite na pravo stran. Vaša zaskrbljenost pravzaprav nima pravega vzroka, je pa vseeno dobro opozorilo. Isti dan ne hodite dvakrat po isti poti, tudi če se vračate, ne. Pospravljajte predale, v enem boste nekaj našli! Vaš slab dan bo nedelja, predvsem pozno popoldne. Pazite na zdravje!

DVOJČKA

(22. V. - 21. VI.)

S voboda ni podeljena, morali si jo boste izboriti. Vaša sproščenost bo pozitivno vplivala na okolico, pa še kakšno korist boste imeli od tega. Kakšnih večjih pretresov v tem času ne pričakujte. Premalo berete! Datum med 7. in 10. in med 22. in 26. vam bodo posebno naklonjeni. Obtožbe ne jemljite preveč resno.

RAK

(22. VI. - 22. VII.)

Pred vami je pestro obdobje. Vznemirljiv pogled bo prinesel zanimivo spremembo, če boste pravilno in na podoben način znali odgovoriti. Z denarnimi problemi se trenutno ne ukvarjajte, ker nanje ta hip tako ali tako ne morete vplivati. Takrat, ko je potrebno delati neumnosti, se ne delajte resnoba. Vlaga ali mokro.

LEV

(23. VII. - 22. VIII.)

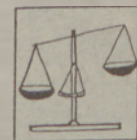
Venera in Jupiter bosta v naslednjem obdobju poskrbela, da boste imeli več veselih kot žalostnih trenutkov, ki pa bodo kljub temu včasih zelo naporni. V ponedeljek telefonirajte, v četrtek ne sprašujte, zakaj. Za vas je pomembno nekaj v zvezi z oknom. Vaši uspehi nekoga motijo. Malo več razgibavanja ne bi škodilo.

DEVICA

(23. VIII. - 22. IX.)

Nepričakovano boste dobili dokaz, da vam je družba ali skupina ljudi, za katero ste menili, da je nepomembna, zelo naklonjena. Zelo aktivni boste sredi meseca ne glede na to, ali boste v službi ali drugje. Partnerju posvečate premalo pozornosti. Nekdo pričakuje, da ga pokličete. Časa ne izkoriščate pravilno.

TEHTNICA

(23. IX. - 22. X.)

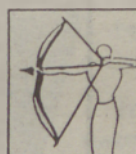
Zvezde so vam naklonjene predvsem v ljubezni in duhovni ustvarjalnosti, manj na finančnem področju. Nenavaden obisk bo prinesel nekaj zanimivega. Nekatere zadeve so jasne, vi pa kljub vsemu vedno znova zahtevate potrditev. Če s tem ne prenehate, boste sami krivi. Odpošljite, kar ste nameravali.

ŠKORPION

(23. X. - 21. XI.)

Poveč razmišljate o službi, tudi takrat, ko ne bi bilo treba. Začnite ločiti službene in zasebne zadeve! Kljub vsemu morate sodelavcem malo več zaupati. Neka želja se vam bo izpolnila po 17. v mesecu, če boste še prej naredili tisto, kar nameravate. Ob polni luni bodite čimveč sami. Jejite več sadja in zelenjave.

STRELEC

(22. XI. - 21. XII.)

Pneki zadevi se že predolgo pogovarjate. Prihodnji teden povejte zadnjo besedo. Reakcijo ob novici, ki vas bo presenetila, prikritje. Pomoč boste morali poiskati pri osebi, ki vam ni ravno pri srcu. V drugi polovici meseca lahko pričakujete sovražnost, katere se boste lahko ubranili s humorjem.

KOZOROG

(22. XII. - 20. I.)

Ziljenje okrog vas je vse bolj nemirno, in to se prijemlje tudi vas. Najdite novo okolje ali odpotujte. Pokazalo se bo, da nakup ni ravno najbolj posrečen. Srečanje s starim partnerjem (ljubeznijo!) vas bo vzradostilo, kaj več pa ne. Nekdo bo vrgel trnek. Premislite, ali boste »prijeli« ali ne. Karkoli se bo zgodilo, večjih posledic ne bo.

VODNAR

(21. I. - 19. II.)

Predlog bo zanimiv in ga lahko sprejmete, vendar ne obljublajte preveč, izpolnite pa tisto, kar ste pred nedavnim obljubili. Obdobje sredi meseca bo ugodno za rešitev denarnih problemov. Iz prepira se bo nekaj rodilo. Vse v zvezi z modro barvo je lahko v drugi dekadi nevarno. Razčistite nekaj o preteklosti.

RIBI

(20. II. - 20. III.)

Nekatere stvari bodo potekale povsem drugače, kot ste si zamislili, vendar bo na koncu vse v najlepšem redu. Če pričakujete pozornost, jo najprej izkažite sami. Na ljubezenskem področju veliko lepega in pestrega, kar pa ne bo veljalo za finance. Za prepir, ki bo nastal v drugi polovici meseca, boste deloma krivi tudi sami. Dobra novica, ki pa bo res dobra, če boste zaradi nje pravilno ukrepali.

RACHAEL WILHITE

»BOSTE VIDELI, NE BO SE POROČIL Z NJO!«

»Kako se bo končala idila s Cladio Schiffer, bomo šele videli!« pravi Rachael Wilhite, nekdanje dekle znanega čarovnika Davida Cooperfielda. Tudi meni je izkazoval vso pozornost in nežnost, ko bi se pa moral poročiti, pa je pobegnil. Seveda je Rachel rahlo

David z Rachael ...

razočarana. Davida je spoznala na eni njegovih prireditev, ko je uganil njeno telefonsko številko. Naslednji dan jo je že poklical. Tako se je začela triletna romanca. Z njim je takrat 18-letna Rachael prepotovala ves svet: počitnice na Karibih, nakupi v najdražjih butikih, številni sprejemi in srečanja z znanimi ljudmi, prenočevanje v najboljših hotelih ...

Res ga težko pozablja, saj je bil, kot pravi, dober ljubimec – tudi trikrat v eni noči sta se ljubila

in Claudio

in ko sta se zjutraj zbudila, sta se spet objela, kot bi se prvič srečala.

Rachael mu je dve leti asistiral pri njegovih predstavah, potem pa mu je dala ultimat: ali poroka ali konec. Kako se je končalo, pa tako vemo ...

KELLY FAMILI

Od uličnih pevcev do milijonarjev

Mi smo tako srečni, pravijo. Še nedolgo od tega nas nihče ni hotel pogledati, zdaj se pa srečujemo s samo znanimi imeni iz sveta filma in glasbe ter celo dirkači formule 1. V južnem delu Irske so si kupili dvorec, nedaleč od obale, kjer imajo svoje teniško igrišče, pravzaprav vse, kar potrebujejo, ko se vračajo z nastopov in turnej. Če ne bi bilo hita An Angel, bi še zdaj hodili po ulicah in čakali na usmiljenje mimoidočih.

CINDY

SE BO POROČILA

Tri mesece potem, ko so ju prvič »ujeli« skupaj, se bosta popularni top-model in ex soproga Richarda Gereja, Cindy Crawford in Val Kilmer, znani igralec (Batman za vedno) poročila.

Poroka bo v njenem rojstnem kraju že sredi prihodnjega meseca.

Menda bo poroka velika, saj je povabljenih veliko »velikih« imen.

Svatje tudi lačni ne bodo, saj bodo prišli znani kuharji z različnih koncev sveta, ki bodo pripravljali svoje specialitete.

JE MARGAUS

NAREDILA SAMOMOR?

Prav ob 35. obletnici smrti njenega znamenitega deda, Ernesta Hemingweja, so jo našli mrtvo v Hollywoodu, v njeni razkošni vili v Santa Monici. Osamljeno, pozabljeno, onemoglo zaradi burnega življenja. V osemdesetih letih je bila Margaus znan fotomodel, ki je takoj, že ob podpisu pogodbe, spravila v žep milijon dolarjev. In takih pogodb je bilo kar precej. Nekateri sicer dvomijo, ali je naredila samomor, vendar bo verjetno držalo, saj je tudi njen ded naredil samomor. Oba dejansko brez vzroka: bila sta bogata, slavna in zaželjena povsod, kjer sta se pojavila. V zadnjem času je bila osamljena in niti ni iskala družbe. Zato ni čudno, da so jo našli mrtvo šele tri dni po smrti.

Komaj 25 let je stara, še vedno punca, za samo eno vlogo je nedavno dobila 3,3 milijona funtov. Takole bi na kratko opisali mlado punco, hčerko ameriških intelektualcev, levičarjev, pripadnikov beat generacije, ki sta nekaj časa živel v hipijevski komuni. Punca se je znašla in s svojim zasanjanim pogledom osvaja publiko ameriških kinematografov. Je pa vseeno v tej puncici nekaj več:

Neko noč se ji je sanjalo, kako je režiser Richard Attenborough umrl v letalski nesreči, ko se je avion zaletel v snežno goro. Kar ponoči ga je poklicala in mu vse povedala. Režiser je že imel vozovnico za letalo, a se je dal prepričati, da ne bo letel. Tisto letalo se je potem zaletelo v snežno goro.

»Včasih me takšne sanje plašijo,« pravi, »saj so večinoma grozne.« O sebi, kot pravi, še ni sanjala.

WINONA RYDER

ČAKA ŽENINA

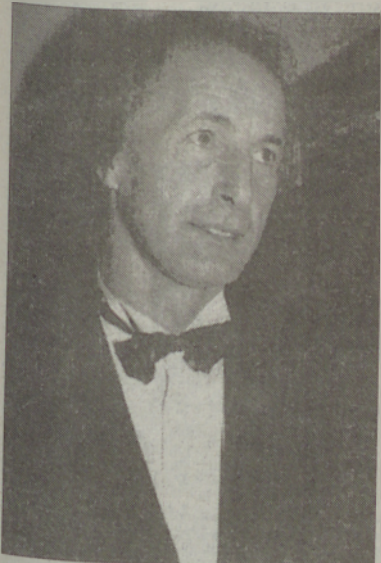
VČASIH JE NEZNANSKO VROČE, VČASIH SPET HLADNO. CLOVEK JE VE, KAJ BI OBLEKEL ZJUTRAJ, DA BI BIL PRIMERNO OBLEČEN TUDI POPOLDAN. ZDAJ IMAMO – ŽENSKÉ IN MOŠKI ŠE BOLI TEHTEN RAZLOG, DA SE V OBLAČILU DOBRO POČUTIMO. TOKRAT, BI REKLA, PREDVSEM – ŽENSKÉ! ČE SMO PREPRIČANE, DA NAM OBLACILO DOBRO PRISTOJI, SMO SAMOZAVESTNEJŠE – IN LEPSJE. TA MERILO LEPOTE SPLOH NI SAHO V LEPEM OBRAZU, NE V LEPI POSTAVI. TISTO NAJVAŽNEJŠE JE: POSTAVITI SE PRED OGLEDALO IN REČI: »NE, TO MINE PRISTOJI, ALI PA DA, V TEM SEM SI VŠEČ! TOREJ – SAHO SEBE MORAM SPREJETI IN SI BITI VŠEČ, KAKRŠNAKOLI ŽE SEM. NIKAR NE POSNEHAJO SVOJE PRIJATELJICE ALI ZNANKE, KER SE LAHKO ZGODI, DA BOJO V TISTEM OBLAČILU, KI JIH NOSI ONA, PRAV SMEŠNE. BOJIMO ORIGINALNE, ČE ŽE MORAMO – NAKJ DRUGE RAJE POSNEHAJO NAS.

S PRIMERNO OBLAČILOM, LEPO HOJO IN SPRIMERNO VEDENJEM PRIKURITEHO" VSE TELESNE HISE.

NOTRE DAME

BRANKO LINDIČ ŽRTEV ATENTATOV

Za tiste, ki ne veste, kdo je Branko Lindič, naj povemo, da je to prelepi modrooki pevec skupine 12. nasprotje. Kako očarljiv je za žensko oko, čivkajo že vrabčki s streh. Pa tudi to smo slišali, da jih Branko menja raje kot srajco.

Ja, kdor se z ognjem igra, se lahko tudi opeče in Branko se je, saj mu zadnje čase neko dekletce, s katerim je imel bližnje srečanje, greni življenje.

Pred kakšnim letom je prejšnja Branetova punca stopila v prvi napad. Očitno razočarana in prevarana je po širni Sloveniji, predvsem pa vsem njegovim dobrim znancem razposlala pisma, v katerih je podrobno opisala svoje raz-

merje z Branetom in vse podrobnosti njegovega varanja in laži ter ga temu primerno tudi karakterno opisala (blatenje v pravem pomenu besede). Brane je deklo očitno hudo prizadel. Se huje, moral jo je globoko razočarati, kajti tudi po pol leta ga uboga revica ni mogla preboleti. Spet je šla v napad, tudi tokrat po pošti. V kuvertu je priložila Branetovo sliko z močno rdeče obarvanimi usti, poleg njega stoji noj, pod sliko pa napis: Prodajam mlade noje, primerne za zakol. Vse informacije dobite po telefonu, številka ... Brane Lindič ... In da punca ne namerava nehati, lahko vidite na kartici, ki jo je poslala pred kakšnim mesecem.

Ni kaj, nekaj ji je treba priznati, zna se potruditi in očitno bo šla do konca, saj ji tudi denarja za tisk kartic ni žal. Nadaljevanje ob prihodnji pošiljki.

JOŽETOVA NOVA LJUBEZEN

Čukčev Jože Potrebueš jo je dolgo iskal. Ni in ni bil zadovoljen. Letos marca je zaradi nje prepotoval na stotine kilometrov, a je tudi v Frankfurtu ni našel. In potem kar z jasnega, bila je to ljubezen na prvi pogled in takoj je vedel, da sta za skupaj. Brez skrbi. Jože je še vedno zvest, pa njegova boljša polovica dobila telefonic, lahko bi rekli plavalasko – belo kitaro Gibson Les Paul Custom, za katero je moral odšteti več kot 6.000 mark. Nič čudnega, saj je izdelana iz dvajset let starega mahagonija, napis na njej pa je okrašen s pravim biserom, ki stoji kot pika na črki i. Da gre vsem Čukcem dobro, sklepamo po tem, da so si tudi drugi člani privoščili pri kitarah malo luksuza. Markova akustična kitara Ovation se s 4.500 markami res ne more konati z Jožetovo, ji je pa zato Vinkova bas kitara že bliže. Sploh pa, če pomislimo na to, da je kitara znamke Newser stala 5.000 mark in da je povrh vsega že bila rabljena, saj jo je Vinko kupil od Henčka.

Drage so, drage, Čukove kitare, sedaj nas zanima samo še to, ali bodo Čukci na njih znali tudi bolje zagrati.

NOV IZDELEK SKUPINE VICTORI

Pričakujete ga lahko čez sedem mesecev in bo neverjetno živahen in glasen – tako kot večina novorojenčkov. Sicer pa povejmo, kdo je pravzaprav producent novega izdelka

skupine Victori. To sta Miki in Petra Vlahovič, ki sta svoje moči združila 29. junija letos na istem prizorišču kot Helena Blagne, na Šmarjetni gori. Očitno se tam dogajajo zelo zanimive stvari, vsaj z ženskim spolom. O Helenini nosečnosti se sicer le govori, Petra pa je to že potrdila. Če bo otroček maral dance glasbo svojega atija, še ne vemo, bomo pa gotovo izvedeli.

ERAZEM, ERAZEM, ERAZEM, ERAZEM

Približno tako je preplaval Erazem Ljubljano in okolico s svojimi plakati ob izidu in promociji njegove kasete in plošče. Kamor koli je človek pogledal, povsod je bilo videti le njegovo plavalasko glavo ter napis Smeh v mojih očeh. Bilo ga je toliko, da si nisi upal niti več hladilnika odpreti, saj te je postalo strah, da boš tudi tam namesto posušene salame zagledal prav njega.

In kdo je ta tip? Ne vemo natančno. Jasno je le to, da se je naenkrat pojavil, izdal material in napolnil nekaj diskotek. Pa glasba? Nekaj v stilu Don Mentoni banda, pomešanega s popom. Da fant ni ne vem kakšen pevec, ni niti tako moteče, saj če odmislimo njegovo petje, lahko prisluhnemo še kar zanimivim in življenjskim besedilom, če vas pri tem seveda ne bo motil ljubljanski sleng.

Še nekaj časa bo moralo preteči in tudi nekaj vaj bo treba, pa se bo Erazem lahko kosel z drugimi.

Leteči potepuhi so na bolniškem dopustu. Njihov kitarist se je ob prometni nesreči poškodoval in nekaj časa prebil v ljubljanski bolnišnici, nato pa se odpravil na okrevanje v toplice, kjer so ga drugi člani pridno bodrili, da bi čim prej okrevalec.

Srečni na svoj žalostni način so Bombe, ki so posneli nov videospot za pesem Bom bil ... In ko bodo bili pri denarju, bodo posneli še enega za pesem Denar.

Mia Žnidarič bo šla v Ameriko. Sicer ne poslovno zaradi glasbe, ampak zasebno, da bo lahko spoznala svojo prihodnjo taščo. Ljubezen ne pozna meja, tudi če je treba preplavati cel ocean in Mia je te dni tako zaljubljena v svojega Američana Steva

KRATKO IN JEDRNATO

Klinka, da bi zanj storila tudi to. Zaenkrat je Steve še v Sloveniji ter spremlja Mio na njenih nastopih, pa ne le zasebno, ampak tudi poslovno, saj jo spremlja na klavirju.

Don Mentoni sicer ne pripravljajo nič novega, so se pa odločili, da bodo vse svoje uspešnice zbrali na eni plošči, ki naj bi izšla konec tega poletja. S to potezo upajo na boljšo prodajo.

Jeseni se nam obeta še ena vrnitev na estrado. Se še spomnite Tatjane Dremelj? Nove pesmi so že posnete, podrobnosti boste izvedeli prihodnjič.

PLAHUTNIKU DENAR, AUER GROZI S SODIŠČEM

Biti glasbenik je težko, slovenski glasbenik pa še težje. Pravzaprav bi glasbenike lahko opredelili kot neke vrste kuharje oziroma kuhinjske pripomočke.

Lonček kuhaj, načelo, ki ga srečujemo po vsem svetu, če pa je lonček tako majhen, kot je Slovenija, je to še očitnejše. Najlepši dokaz za to so prav festivali, med katerimi trenutno vodi MMS – Melodije morja in sonca. Sedaj je bilo namreč že javno povedano, da vsi člani komisije niso poslušali vseh skladb, čeprav so organizatorji (njihov direktor je gospod Plahutnik) prav v ta namen vsakemu prijavljenemu izstavili račun za 9.000 tolarjev. Da je v igri nagrada v vrednosti 10.000 mark vemo, da je pa po vsej verjetnosti nihče ne bo dobil, pa tudi.

Saj ni kaj več dodati kot za konec to, da so naši glasbeniki ali zelo naivni ali zelo ritolizniški, saj si na takih prireditvah na vsak način želijo slave, pa četudi je zanje treba plačati. Kjer norci kupujejo, pametni služijo in tako bo imel gospod Plahutnik na račun

neumnih glasbenikov šov, ki ga bo prodal televiziji in pobral še denar sponzorjev.

Plahutnik pa ni edini pametni možakar pri nas. Ravno tako nima nobenega odnosa do naših glasbenikov tudi gospod Stojan Auer, ki je za sklepno prireditev v domžalskem Tenu naročil neke vrste Band aid proti mamilom. Z veseljem se je odzvalo čez 30 glasbenikov, ki so prišli tudi na sklepno prireditev. Tam naj bi bila najprej reportaža o tem, kako so skladbo snemali in za kakšen namen. Izkazalo se je, da bo za reportažo zmanjkalo časa, in kmalu za tem je zmanjkalo časa tudi za njihov nastop. Kako tudi ne, saj so bili vsi drugi bolj privilegirani kot naši. Parnemu valjaku so recimo za njegov nastop namenili 15 minut in tudi Ritmo Loco so odbrenkali nekaj pesmi. Slovenske glasbenike, ki so povrh vsega prišli še zastoj, medtem ko vse druge Auer pridno plačuje, pa bi kratko malo poslali domov. Na srečo jih je bilo tokrat malo več v hlačah in so nastop dobesedno izsilili. Auer pa jim je zagrozil s sodiščem.

In nauk? Tako kot si postelješ, tako tudi spiš.

Ze v prejšnjem Penu smo pisali, je Prekmurje bogato. Če drugače ne, po tromejah. Od treh slovenskih tromej sta kar dve v Prekmurju, je bilo ugotovljeno. Ker smo eno obdelali v prejšnji številki, je zdaj Pénova trojka morala obdelati še drugo: tromejo z Madžarsko in Hrvaško. Na pot smo se podali optimistično, v opravi kot bi šli na veselico, recimo, potem smo pa videli ...

Dober nasvet vsem pohodnikom: če dežuje in nimaš dežnika, boš premočen do kože. Zato je treba sleči čimveč obleke, da bo po dežju suha.

V rokavih Mure je bilo videti veliko lokvanjev, ki smo jih z zanimanjem ogledovali, vendar ne za dolgo. Pot se je počasi spremenila v kolnik, vožnja pa je postajala vse bolj neudobna. V daljavi, na koncu Murske šume sem zagledal neke hiše. »Ne bi skočili tja na brizganec,« sem proseče pogledal proti Leonu. »Tisto je Tornyszentmiklos na madžarski strani,« mi je razblinil misel, da mi je grlo postalo še bolj suho, traktor pa je kar drdral. »Kako dolgo se bomo še vozili?« smo nestrpno spraševali. »Še na tretjini poti nismo,« nas ni mogel potolažiti Leon. »Polja, ki jih vidite, obdelujejo Hrvati. Dvolastniki so, sem, prek Mure, pa prihajajo ob pomoči treh brodov,« nas je informiral, ker drugače tako ne bi vedeli, za kaj gre. Tako smo se vozili in vozili in začelo nas je vse manj zanimati. Sama divjina, vse zaraščeno, nikjer žive duše, pot pa čedalje slabša.

Potem smo v daljavi nad vrhovi dreves zagledali cerkveni zvonik.

»Aha, tu bo tudi gostilna,« sem zadovoljno pomislil, vendar je bilo mojega zadovoljstva hitro konec. »To je zvonik cerkve v Podturnu, na hrvaški strani, mi pa se zdaj obrnemo v nasprotno smer,« je Leon naročil Robiju. Zdaj smo se že vozili po zaraščeni poti. Potem smo vseeno opazili sledi civilizacije. »To je opazovalni stolp, ki ga je uporabljala starojugoslovanska vojska pred drugo svetovno vojno. Popeljali smo se k njemu, da si ga поблиže ogledamo. Stolp kot stolp, okrog njega pa nič, vse zaraščeno.

Zdaj smo se že vozili po nečem, kar je bila nekoč morda pot ali nekaj podobnega. Potem smo v daljavi zagledali ljudi, ki so se čudno gibali. Kot smo zvedeli od Leona, so bili verjetno črni ribiči, presenečeni, ker jih nekdo v tej divjini moti. Prestrašili so se nas, nas pa tudi ni motilo, ker se nismo srečali. S črnimi lovci in ribiči ni dobro zobati češenj!

No, potem smo počasi vendarle prišli do mesta, kjer naj bi bila tromeja. Naj bi bila, ker točno še ni določena. Približali smo se pravzaprav točki, kjer je bila nekoč jugoslovanska meja z Madžarsko. Zdaj končno razumem, zakaj tukaj meja še vedno ni urejena. Kdo bi pa bil tako neumen, da bi hodil v to divjino! Ministrom se verjetno niti s helikopterjem ne bi dalo peljati. Albert Abraham nas je hitro poslikal in že smo se odpravili še k brodu v kraju Ivanovec. Še prej smo naredili prekršek: brez potnih listov smo prešli (na

Ta posnetek je naredila Irma. Vsi smo še dobre volje, saj ne vemo, kaj nas čaka.

Malo je Pénovih bralcev, ki bi se resneje ukvarjali s tromejami, zato bi vas prosil, da si vzamete zemljevid nekdanje Jugoslavije ali Slovenije, da si boste vse skupaj lažje predstavljali. Vidite, mi, ki smo se odpravljali tja, tega nismo storili, zato se nam je maščevalo. Ne samo to! Če ne bi po naključju srečali Leona in Ivana, ki sta tudi vneta ribiča, kar je zelo pomembno za poznavanje območij ob rekah, tja verjetno nikoli ne bi prišli. Vsaj tisti dan ne. Tromeja je od Lendave oddaljena slabih 20 km, sam sem si predstavljaj, da kakšnih 5 km. Pot do tromeje: najprej razmeroma dobra gozdna cesta, potem poljska pot in nato kolnik, ki se na koncu izgubi v meter visoki travi. Vsega tega trojka, kot sem že povedal, ni vedela. Hvalabogu je to vedel Leon in po mobitelu pri znancu Lebarju naročil traktor. Po rahlem obotavljanju se je za pot odločil tudi Ivan. Oba sta bila utrujena, ker sta se ravnokar vračala iz Madžarske, kjer sta nakupovala neke stvari za čebelarjenje in proslavljala uspešen nakup.

TROMEJA 2

Tako smo se, polni optimizma, v Pincah spravili na traktor, ki ga je vozil Robi. Dobro je vozil, ga moram že na začetku pohvaliti. Sprva je vse kazalo na najlepše. V Murski šumi smo videli betonske protitankovske trikotnike. »Še od desetdnevne vojne so,« je vedel povedati Leon, ki se je nekoč kar resno ukvarjal s politiko, zdaj se pa raje posveča čebelarstvu, »ker so pričakovali, da bi se jugoslovanska vojska prebila na to stran Mure prek neke plitvine.«

Traktorist Robi je upravičil zaupanje Penove ekspedicije. Cestitka Bojana po najtežji "operaciji".

Tu nekje v bližini naj bi bila nekoč tromeja. Irma kaže proti Sloveniji. Bojan na Hrvaško stran, jaz proti Sloveniji.

Stražarski stolp, s katerega so nekoč starojugoslovanski graničarji oprezali proti madžarski meji.

naši strani Mure) na hrvaško stran. Hrvaški policisti so menda precej resni, in če te ujamejo brez dokumentov, te odpeljejo v Čakovec. No, to se tokrat ni zgodilo. Ob brodu sta samevala dva Hrvata. In to je vse. Pot nazaj je bila še dolgočasnejša kot tja. Vmes so se nad nami zgrnili temni oblaki. Padlo je nekaj kapljic dežja in postalo je mrzlo. Bojan in Ivan sta se že slekla, da bi srajce ostale suhe. Ob sotočju Ledave, ki je tukaj mejna reka, s Krko mi je bilo še najlepše. Tukaj je Ledava prava velika reka. Takšna, kot je nekoč tekla skozi Soboto.

To pa je tudi vse. Ne priporočam vam, da bi hodili na to tromejo, če seveda niste avanturisti ali če želite absolutno samoto v neokrnjeni divjini.

Jože Rituper, foto: Albert A.

penelopa

20-letna Angelca B., po poklicu natakaraica, doma iz Lukavec.

Me ljubi, ne ljubi, me ljubi ...? Ko je cvetek za cvetkom preštela, je z nasmeškom obsedela.